

לקראת שבת מלכתא

כמה ימים לאחר תחילת הזמן בישיבת 'עץ חיים', שנפתח בהתלהבות, קם לו בפתע פתאום המג"ש רבי אפרים ננקנסקי זצ"ל מכיסאו באמצעו של שיעור קשה שמסר בפני תלמידיו החדשים בגפ"ת, הוא הפסיק וקטע בפתאומיות את השיעור, וממש קרע את עצמו מעומקה של סוגיא. עזיבתו הפתאומית הפליאה את התלמידים, מה קרה פתאום?

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על אנשי מעלה הדבוקים בד' ועל כוחה של תפילה

"וְאֵתוֹ תַעֲבְדוּ וְבוֹ תִדְבְּקוּן" (דברים י"ב, ה')

הקדוש דרשב"י, כאשר מרומז להדיא בגמרא (מכות יז). המעשה שלפנינו התרחש באחת השנים, בכיתתו של רבי אפרים: כמה ימים לאחר תחילת הזמן בת"ת ובישיבת 'עץ חיים' - שנפתח כמובן בהתלהבות ובהתחדשות רעננה, ובכל הכיתות ניכרה במוחש אווירה נרגשת של תחילת השנה החדשה, הכיתה החדשה, הרבי החדש וכו', כראוי וכיאות לתלמוד התורה המצוין שבישיבת 'עץ חיים' - קם לו בפתע פתאום רבי אפרים מכיסאו באמצעו של שיעור קשה ומסובך שמסר בפני תלמידיו החדשים בגפ"ת במסכת הנלמדת באותו זמן. הוא הפסיק וקטע את השיעור בפתאומיות,

בישיבת 'עץ חיים' המפורסמת של בני ירושלים של מעלה היה מגיד שיעור אחד חשוב ונכבד מאוד, הלוא הוא הרב הגאון ר' אפרים ננקנסקי זצ"ל. הוא היה גברא רבא, תלמיד חכם ובר אוריין, איש ירא ושלם, מהמלמדים הוותיקים ב'עץ חיים' שנים רבות, שבעצם אישיותו ואורחות חייו הנעימים היה מקרין אורה של קדושה על כל התלמידים. החן ויראת השמים שהיו נסוכים על פניו העדינות תמיד השפיעו רבות על עיצוב דמותם של תלמידיו הרבים, מבני קרתא דשופריא.

מנהג של קבע הנהיג לעצמו ר' אפרים דגן - מדי שנה בשנה קודם פתיחת שנת הלימודים החדשה היה עורך נסיעה מיוחדת לאתרא קדישא מירון, לציון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע כדי להעתיר בקודש בתפילה ותחנונים להצלחת התלמידים החדשים העולים אל השיעור שלו, ושתהיה השנה המתחדשת פורייה ומבורכת בחינוכם ובתלמודם של בני העלייה.

ראיתי כמה וכמה מלמדים חשובים ומגידי שיעורים יראי אלוקים שתפסו מנהג יפה זה, לערוך נסיעה למירון לתפילה מיוחדת, להפציר בקודש בטרם תחילת הזמן על הצלחת שנת הלימודים הממשמשת ובאה לטובה; והוא מנהג נאה, לפי שצריך הרבה תפילות עבור הצלחת הילדים, תינוקות של בית רבן, ה' עליהם יחיו, ובפרט בציון

ואכן, להפתעת הכל, תיכף מאותו היום שחזר התהפך המצב לטובה, השער נפתח והייתה תורתו מאירה וזורחת כבכל השנים, והוא המשיך להנהיג ולהוביל כיתתו על מי מנוחות כל אותה שנה בהצלחה מופלגת, בתורה וביראת שמים!

ללמדך טיב כוחה של תפילה כמה היא נצרכת וחשובה בתחילת הזמן, לשפוך לב כמים אל אבינו שבשמים להצלחת הזמן החדש והשנה המתחדשת שבפתח בכל מילי דמיטב.

בין המשפחות הטובות שבירושלים עיר הקודש בולטים בהצלחתם בני המשפחה המפוארה משפחת היימן שליט"א, הנודעים כולם כתלמידי חכמים מופלגים השוקדים באהלי תורה ובישיבות הקדושות.

סיפר לי אחד מבני המשפחה מה שמקובל במשפחתם, מהו סוד הצלחתם המיוחדת בגדלות בתורה.

היתה סבתא אחת במשפחתם שהגיעה ארצה מרוסיה הרחוקה בימי שלטון הרשע של סטאלין, כאשר רדפו הסובייטים בחורמה את התורה ואת היהדות ועשו כל מה שיכלו "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך" רחמנא ליצלן, ובעקבות זאת גדלה הסבתא הנכבדה באותם ימים שמאחורי מסך הברזל במעט מאוד ידיעות בתורה ובמצוותיה.

כשעלתה לארץ בעת קום המדינה היא לא הכירה ולא הבינה את ההבדל שבין שומרי התורה והמצוות למי שאינם כאלה; 'העיקר שכולם יהודים כאן', חשבה לעצמה.

מעשה אחד שראתה בבית אמה נשתמר אצלה בחוזק, בלי שתבין ותדע טעמו ועניינו - הלוא היא מצוות הדלקת נרות שבת קודש בעת כניסת השבת. היא לא ידעה אפילו מהי שבת ומה עניינה, היא רק זכרה היטב שמדליקים את הנרות בכניסת השבת, ושבתא עת מבקשים ומתפללים בדמעות שלישי על הצלחת הילדים. על מנהג זה שמרה באדיקות ובהקפדה, מדי שבת בשבתו היתה מדליקה נרות בעת כניסת השבת, פורשת ידיה על פניה בבכיות ובדמעות ומרבה להתפלל ולבקש על הצלחת הילדים.

בתמימותה הגדולה, ובהיותה רחוקה מן היהדות כאמור, לא ידעה כיצד ומה צריך לבקש על הילדים באותה עת רצון נעלה ומיוחדת שבתפילת הדלקת הנרות. היא גרה באחד הקיבוצים הרחוקים שבארץ, שם מצאה מקומה בימים שלאחר קום המדינה כשרוח הכפירה ופריקת העול שלטה בכל, ולא הגיע אליה באותו מקום נידח שום ריח של תורה ושום זיק של יהדות.

בתמימותה חשבה הסבתא לעצמה שהיהודי הטוב והמוצלח ביותר שבעולם הוא לא אחר מאשר ראש הממשלה דאז, ד.ב.ג, שר"י! הוכחה חזקה וחותרת לכך היתה לה, שהרי רק הוא נבחר מתוך כל העם היהודי להנהיג את המדינה כראש ממשלה... אי לכך היתה מתפללת בכל פעם בהדלקת הנרות שיצליחו ילדיה כדוגמתו.

יום אחד התפרסם בכל הארץ שראש הממשלה ב"ג עשה דרכו אל העיר בני ברק, שם נפגש עם רב גדול חשוב ונכבד מאוד, הלוא

ממש קרע עצמו מעומקה של סוגיא, יצא בחטף מן החדר והלך בזריזות היישר אל היכל הישיבה הקדושה ד'עץ חיים', שם ישבו באותה שעה שורות שורות של לגיונות תלמידי חכמים, מסלתה ומשמנה של ירושלים, ושקדו על תלמודם. הוא ניגש בדחיפות אל אחד האברכים המוכרים לו וביקש ממנו אם יוכל להואיל בטובו להחליף על אתר את מקומו למספר שעות, מאחר שהוא נחפו בדחיפות לנסיעה בינעירונית.

רבי אפרים כמובן נכנס אל משרד ההנהלה, שם הציג את עניינו הנצרך לו בדחיפות. לאחר שקיבל אישור ליציאתו עזב ויצא למסעו.

האברך החשוב שנענה לו ברצון נכנס למלא מקומו בלימודים.

עזיבתו הפתאומית של ר' אפרים את תלמידיו בשיאו של שיעור עיון מעמיק הפליאה לא מעט את התלמידים היקרים. מה קרה פתאום באמצע היום? להיכן מיהר המג"ש החשוב בדחיפות שכזו בימים הראשונים של הזמן? הרי כמעט מעולם לא החסיר במשך כל השנה כולה, שלא לדבר על הימים הראשונים של הזמן! הם החלו לדאוג ולחשוש לרבם האהוב - מי יודע מה קרה לו פתאום באמצע היום עד שנצרך לעזוב ולקטוע את הלימוד ממש באמצעו לנסיעה בינעירונית.

למחרת בבוקר, כשהגיע המגיד שיעור אל הישיבה, רענן ונמרץ כהרגלו, סבבו אותו מיד תלמידיו האהובים בשאלות שונות ותחקורים: "מה קרה אתמול? מדוע נחפז המג"ש פתאום לצאת באמצע השיעור? וואס איז געשעהן?"... בתחילה ניסה רבי אפרים להשתמט מהם באמתלות שונות ומשונות, אך מאחר שלא התקבלו התירוצים המתחמקים על לב התלמידים, וחזקה עליו הפצרתם המרובה, החליט לגלות להם את האמת לאמתה, דברים כהווייתן.

הוא פתח את פיו כמתנצל על שכבר בימים הראשונים ללימודים נדרש להביא 'ממלא מקום'. "פשוט הייתי מוכרח בדבר", אמר ר' אפרים. וכאן גילה בפעם הראשונה את סודו המופלא - סוד הצלחתו המיוחדת בחינוך התלמידים, מאחר שהיה מקדיש יום שלם לפני תחילת הזמן לנסיעה המיוחדת מירונה בשביל הצלחת שנת הלימודים.

"השנה", סיפר הרב הנערץ, "מסיבות שאינן תלויות בי לא יכולתי לקיים את מנהגי הקבוע, ולא הספקתי לעלות למירון לפני תחילת השנה. חשבתי לדחות את הנסיעה הזו מעט לימים אחרים בזמן אחר שיתאפשר בידי."

"אולם אך התחלתי את השנה מיד נוכחתי בעליל שהכל תקוע והולך בעצלתיים! משום-מה אינני מצליח בשום אופן ללמד ולהסביר כמו שצריך; הסוגיא מתפתלת ומסתבכת; כתוצאה מהלימודים הבלתי מוצלחים גם התרופפה המשמעת מעט, הכל היה צולע ומעורפל כפי שבנוודאי הרגשתם גם אתם..."

"כשראיתי בחוש שהעניינים יגיעים לא יכולתי להמשיך בשום אופן. פשוט הוכרתי לקום באמצע היום ולהפליג הרחק למירון כדי לבקש ולהתחנן על הצלחת הלימודים גם בשנה הזו... גם המנהל, שהוא איש רוח בו, הבין מאוד לרוחי ונפשי, ולשמחתי אישר לי באופן חריג את הנסיעה המיוחדת הזו."

ביקש אחד מבני משפחת רבינו לתאר בפניו תלמיד חכם שמרן הכיר את פניו אך לא ידע לנקוב בשמו. במהלך הניסיונות להבהיר מיהו האיש אמר בן הבית למרן: "ער איז א גראבר" - הוא שמן. הביטוי לא נשא חן באוזני רבינו שהגיב מיד ואמר: "לא אומרים כך אלא אומרים א דינער!", כלומר רזה בלשון סגי נהור

מידות זכות והנהגות צרופות מהליכותיו של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

"כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ד' אֶלְקֵינוּ" (דברים י"ב, כ"ח)

מחכימת פתי

חותם התורה הקדושה היה מוטבע בעצמותו של מרן וכך הנהיג את אורחותיו, כאשר כל סובביו נוכחים לראות כי כל היוצא מפיו מנופה בשלוש-עשרה כברות ושקול בפלס התורה ומצוותיה.

שח לי חתן רבינו, רבי בנימין רימר: "באחד הימים ליויתי את מורי חמי ברחובה של עיר, כשלפתע פנה אלי ואמר: 'לפני זמן-מה ביקר בביתי יהודי הנחשב לתלמיד חכם ובר אוריין, אך למרבית הפלא יצאו מפיו דברי הבל של ממש!'.

"מורי חמי הרהר קימעא והוסיף: 'הדבר מעורר תמיהה, שהרי נאמר בפסוק: 'תורת ה' תמימה משיבת נפש, עדות ה' נאמנה מחכימת פתי', ועל-כן כיצד ייתכן שיהודי זה לומד תורת ה' ואף-על-פי-כן אין נראה שהתורה מחכימה אותו? הרי דברי הבל ולימוד תורה הם תרתי דסתרי, ואם כן כיצד ייתכן שחכמת התורה אינה משפיעה על אותו יהודי?!'.
"מרן לא היה מוכן בשום פנים ואופן להשלים עם הדברים ולהניח שייתכן שיהודי ילמד תורה ואף-על-פי-כן יישאר בכסילותו. ואם בכל אופן נראית לכאורה סתירה שכזו, על כורחך שההנחה כי אותו אדם לומד תורה איננה נכונה, כיון שכסילות ותורה אינן צועדות יחדיו לעולם!

"לאחר מספר רגעי דומייה חתם מרן את דבריו: 'אלא על כורחך לומר, שאף-על-פי שאנשי העולם סבורים כי אותו אדם לומד תורה, הרי שלמעשה תורתו איננה תורה!'.
כתם פי
מרן נזהר זהירות עצומה בכל היוצא משפתיו, ונשמר שלא לבטא בפיו על משפט או מילה שאינם נקיים וראויים. כמו כן, כאשר היה מגיע לאוזניו משפט לא ראוי או מילה שאינה נקייה היה חורג מאורחותיו ומעיר על כך בעדינות לבעל הדברים. לעתים רבות היה נמנע מלהעיר לדובר תיכף לאחר מעשה וממתין באצילות נפש לשעת כושר, שבה תתקבל תוכחתו בלב שומע ונפש חפצה.

בערבי הפסחים האחרונים לחייו, עקב זקנותו המופלגת לא היה רבינו מסוגל להשתטח על הארץ בעת בדיקת חמץ כמנהגו מימים ימימה. אחד מנכדיו הצעירים החליף את מקומו וזחל על רצפת הבית תוך-כדי חיפוש בחורים ובסדקים, בעוד רבינו מלווהו צעד אחר צעד ומשגיח שלא יחמיץ כל חריץ ובקיע העלולים להכיל חמץ. ככלות הבדיקה נעמד הנכד על רגליו והחל לנער את האבק שהתגבב על בגדיו בעת שהשתטח על הארץ. בעוד הבחור הצעיר מאבק וממרק את בגדיו במרץ רב החווה רבינו לעברו בניד קל ורימוז לו לחדול ממעשיו.

הנכד המופתע הביט בסבו בפליאה ותמה: "הרי הבגד מלוכלך!..." "אולי צבע הבגד השתנה, אבל גם אם כן אין הוא מלוכלך!", הגיב רבינו, כשהוא מרמז ליוצא חלציו, כי אדם בעל עדינות הנפש אינו מסוגל לכנות בשם מגונה את האבק הבא מחמת טורח המצווה.

הבהמה אשר איננה טהורה

במקרה אחר ביקש אחד מבני משפחת רבינו לתאר בפניו תלמיד חכם שמרן הכיר את פניו אך לא ידע לנקוב בשמו. במהלך הניסיונות להבהיר מיהו האיש המדובר, אמר בן הבית למרן: "ער איז א גראבר" - הוא שמן. הביטוי לא נשא חן באוזני רבינו שהגיב מיד ואמר: "לא אומרים כך אלא אומרים א דינער!", כלומר רזה בלשון סגי נהור.

המשך בעמוד 30

ערב שבת אחד, שעה שבהיכל בית המדרש פצח 'שליח הציבור' באמירת 'לכו נרננה', לפתע הסתובב רבינו מרן בעל ה'שבט הלוי' על מקומו ושאל את הר"מ: "האם הכל בסדר בפנימייה?". הנהן הר"מ בראשו במבוכה לאות כי אינו יודע על דבר-מה חריג ופנה להמשיך בתפילתו. אלא שקול פנימי לחש לו כי השאלה לא סתם נשאלה. יצא הר"מ מההיכל והחליט לבדוק כי אכן הכל כשורה

מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל מחדיר בנועם חן תורה ויראת שמים בלב תלמידיו

"בְּנִים אַתֶּם לְד' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים י"ד, א')

עליון", אמר פעם רבנו באחד מימי הפורים בעת משתה היין. "כשתלמידים באים ללמוד תורה מפי הרב, הדבר אינו במקרה, אלא מן השמים. וכפי שאמר לי כ"ק הגה"צ גאב"ד סאטמאר, כשהסתפקתי אם להיענות להצעת רבנות במדינת הים או להישאר פה בזכרון מאיר ת"ו, ואמר לי: 'כיון שאין אני מכיר את שורש נשמתך איני יכול לענות על שאלה זו, ורק אליהו הנביא יכול לפשוט ספק כזה', עכ"ד"ק. ולפי דרכינו למדנו שלתלמידים יש קשר עם שורש נשמתו של הרב"...

מעשה פלא סיפר אחד הרבנים והמחנכים בישיבה, הממחיש היטב עד היכן הגיע אותו קשר נעלם שבין הרבי לתלמידיו. היה זה ערב שבת אחד בפניא דמעלי שבתא, שעה שבהיכל בית המדרש פצח ה'שליח ציבור' באמירת 'לכו נרננה'. לפתע הסתובב רבנו על מקומו והחווה באצבעו אל אותו ר"מ.

"האם הכל בסדר בפנימייה", שאלו רבנו. הנהן הר"מ בראשו במבוכה לאות כי אינו יודע על דבר-מה חריג ופנה להמשיך בתפילתו. אלא שקול פנימי לחש לו כי השאלה לא סתם נשאלה, וכי אולי יש לחוש שאכן דברים בגו. יצא הר"מ תוהו ומשתומם מההיכל והחליט לערוך ביקורת בחדרי הפנימייה, לוודא כי אכן הכל כשורה. למרבה הפלא החיפוש התברר כמוצדק. באחד החדרים גילה

שבעים שנות חינוך ויותר, בהן עברו תחת ידי רבנו אלפי תלמידים, הציבוהו כאחד מגדולי המחנכים שבכל הדורות. כמלאך רחום הלוחש גדל על אוזנם הרכה של שתליו, מטפח היה רבנו בנועם חן תורה ויראת שמים בלב תלמידיו, תוך שהוא עוקב באהבה ובחמלה אחר אופן גדילתם, תומך ומיישר, מסקל ומנכש, ובעיקר שומר על הכרם מכל משמר.

אמן הנפשות היה רבנו בגישתו הייחודית לנשמתו של תלמיד, ברגישותו ובהבנתו המיוחדת ללבו של כל חניך. מיטיב היה לרדת לעומק נפשו של בחור, לזהות בה את מצוקותיה מחד ולהכיר במעלותיה מאידך. מפליא היה האופן בו היה מרוכז, כשלעתים די במילה בודדת, או אפילו בשביב של חיוך מאיר פנים, כדי לפוגג מסכי עשן וערפילי שווא.

בראש ובראשונה היה זה הקשר הנפשי העמוק ששרר בין רבנו לבין פירות הילוליו - תלמידיו אותם חיבב בכל מאודו. קשר איתנים שעיקרו סמוי מן העין, אך בד בבד כה מוחשי וכה יצוק. הוא הכיר כל תלמיד על בוריו, והיטיב לדעת את תכונות נפשו של כל אחד ואחד. ובשעה שהיה משוחח עם תלמיד שיחה אישית חש התלמיד כי מצפוני לבו גלויים המה בפני רבנו, וכי הוא מכירו יותר טוב ממנו עצמו.

מביטים היו הבחורים אחרי רבנו בהערצה ובחיבה בלתי מסויגת. עם זאת, יראת הכבוד שאפפה אותו הבדילה אותו מן העם וחצצה בין דמותו המאירה לבין תלמידיו. לאור זאת, די היה בחיוך של הערכה מצדו של רבנו לעברו של תלמיד כדי לרומם רוחו לפסגות וכדי לעודדו ולדרבנו בתורה ועבודת ה'. מצד שני, די היה במראה פניו המתכרכמות בצער למראה בחור שאיחר לתפילה וכיוצא בזה כדי לעורר את הבחור לתשובה שלמה. בדרך זו היה נוכח בכל תהלוכות חייהם של תלמידיו משך כל שעות היממה.

רבנו היה מתייחס לקשר זה כדבר פנימי ועמוק, שיסודו וסודו בכבשוננו של עולם. "ודעו כי הקשר בין הרב ותלמידיו הוא קשר

את אחד מר"מי הישיבה כדי להתעניין במצבו, תוך שהוא משגר לו דברי עידוד ונחמה.

סיפר אחד מבני הקהילה שהתמודד עם בנים מעוכבי שידוכים, כי בתקופה מסוימת למדו שלושה מבניו בעת ובעונה אחת בישיבתו של רבנו, מבלי שישועתו של הגדול שבהם נראית באופן, בצר לו נכנס לרבנו ותינה בפניו את צערו. האיר רבנו את פניו לעומתו ואמר לו: "האמן לי, אינך צריך להזכיר לי זאת. אני זוכר את ילדיך ומזכירם בתפילתי מדי שמונה עשרה... אל לך להיות מודאג".

ואכן לא היה קץ לשמחתו כשהקימו תלמידיו בתים בישראל, או כאשר שמע על בשורה במעונם. הוא נשא כל תלמיד ותלמיד על לוח לבו, וכמו היה ממתין בקוצר רוח לדעת כי בס"ד נושעו בשעה טובה, וכי הכל אצלם הולך כשורה.

הופעתו של מחנך

די היה להם לתלמידים להביט בתואר צורתו כדי להשפיע בתוכם אהבת תורה או אימתא דשמיא. סולמו המגיע השמימה, נטוי היה איתן ויציב בבי מדרשא, כאשר כל תלמיד הרואהו אומר לעצמו: כזה ראה וקדש. ואכן, אין ולו תלמיד אחד שהופעתו האצילית של רבנו לא חרשה בלבו חריש עמוק של שאיפה לגדולות, לנסות להידמות לדמותו הרוממה והעילאית של רבנו שדמתה למלאך ה' צבקות.

אף גם זאת מדרך חינוכו שתורה שלמה היתה. לשיטתו של רבנו, השפעה רבה יש להופעתו וחזותו החיצונית של המשגיח או הר"מ בישיבה, וכפי שהתבטא פעם באוזני מי מצוות המחנכים שזכו לעסוק במלאכת הקודש במחיצתו: "הופעה גם כן צריכה להיות מחנכת". נאה דורש היה וקל וחומר נאה מקיים.

היה זה מהדברים שהקנה רבנו לתלמידי, כאשר חזו בדמותו מזיגה מופלאה בין התמדה מופלגת, יראת שמים טהורה ושמירת מצוות ללא פשרה על קוצו של יוד, לצד אנינות דעת, אצילות והליכות מיושבות, והכל בחכמה ובטוב טעם ודעת, כאשר תורתו מיישרת דרכיו והליכותיו בהנהגה רוממה ומתוקנת להלך בה בטח בדרכי נועם ונתיבות שלום.

(מתוך הספר 'אבי ההוראה')

לחרדתו בחור המתעסק בדבר שיש בו מלאכת שבת. צווחת 'שבת' שנפלטה מפיו של הר"מ שמטה את החפץ האסור מידי של הבחור שלא ידע את נפשו. היה זה בחור יקר וטוב שנחשב לאחד המובחרים שבחבורה, ועל כן התדהמה היתה גדולה שבעתיים. בירור קצרצר העלה שהבחור נם בשלווה עד סמוך לכניסת השבת, ובטעות סבר כי עוד היום גדול וטרם נכנסה השבת וכי יהיה לו עוד פנאי להתכונן לשבת.

לאחר השבת ניגש הר"מ לרבנו וסיפר לו את השתלשלות העניינים, כשהוא מרהיב עוז ושואלו לאמור האם מדובר ברוח הקודש? התחייך רבנו וענה: "לא מיניה ולא מקצתיה. פשוט מאוד, ראש ישיבה עליו לחוש ולהרגיש את תלמידי... הרגשתי בתוכי שמץ של חילול שבת, על כן שאלתיך האם זה קשור חלילה באחד מן התלמידים".

במקרה דומה שאירע פעם אחרת, העיד רבנו על עצמו כדברים האלה: "מיין נשמה האט געשפירט אז ס'איז געשעהן עפעס" - הרגשתי בנשמתי כי דבר'מה מתרחש.

בקשר של קיימא היו תלמידי רבנו אדוקים בלבו הטהור, וכל העת היו מחשבותיו עליהם לרוממם באהבת תורה ולשגבם בהליכות חיים מתוך יראה טהורה ודבקות בבורא יתברך.

פעולתו של רבנו לטובת הנפש של תלמידי הייתה בעצם חיותו והופעתו, שהיה בה כדי להעלותם לרום המעלות. רבנו היה כטופח על־מנת להטפח בתלמידיו תורה וקדושה, תוך שהוא מחדיר בהם רגשי הוד ורוממות, לצד מיאוס תמידי בהבלי העולם.

חש היה תדיר את רחשי ופעמי לבותיהם של תלמידי, ער היה לכל צרכיהם ודאגתו נתונה להם בכל עת. מעשה היה בבחור מתלמידי הישיבה, שביום מן הימים איבד את התחושה ברגלו. הוא נסע לבית החולים לבדיקות, אך הרופאים הודיעוהו כי אין הם רואים מזור עברו, והוסיפו כי לדעתם התחושה תחזור כשם שהיא נעלמה. חזר הבחור לישיבה בפחי נפש, אך עם הגיעו פגש ברבנו שהרגיעו והבטיחו נאמנה כי הרגל תשוב לקדמותה. חששותיו של הבחור פחתו אמנם, אך עדיין היה מודאג מאוד ממצבו. הדבר היחיד שהרגיעו בכל התקופה עד להבראתו היתה התעניינותו הבלתי פוסקת של רבנו אודות מצב רגלו. לא חלף יום שרבנו לא שלח אליו

"בבוקר קראתי סיפור כזה נפלא ומחזק שהאיר לי את כל היום"

(חיים ממודיעין עילית)

"לא יכול לפתוח את הבוקר בלי לקרוא את המייל היומי של 'דרשו'"

(דוד צבי מעמנואל)

**ווארטים נפלאים, סיפורים מיוחדים, הלכה יומית,
ועוד ועוד מדורים מגוונים ומרתקים**

להצטרפות - dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של דרשו.

"אני נותן לכם כעת מראש תשלום לכמה שנים - 40 אלף דולר, והרב ימסור את השיעור". הוא הוציא 40 אלף דולר במזומן והניח על השולחן. ר' בן-ציון ראה בכך אות משמים, משום שהסכום שעמד על הפרק בהצעת השידוך היה 40 אלף דולר. ואכן, לאחר כשבוע וחצי התקיימה שמחת הווארט

נפלאות ההשגחה הפרטית של הגאון רבי בן-ציון פלמן זצ"ל

"פי בגלל הדבר הזה יברכה ד' אלקיך בכל מעשיך" (דברים ט"ו, י')

מפורסם בשם מרן ה'חזון איש' שאמר, כי עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל היא חיי החרדים ופרנסתם כאן בארץ הקודש. בעשרות השנים האחרונות חיי האברכים הוא נס כפול, ונישואי ילדיהם בכפל כפליים.

הכל משקיעים מאמצים, לא יושבים בחיבוק ידיים, אלא מתאמצים להשגת פרנסה לחיתונות הילדים, להלוואות וסיוע, עושים השתדלות. אבל השתדלות זו אין בכוחה להשיג את המטרה, תפקידה רק להעלים את הנס הגדול של השכינה השורה בישראל.

כי הנה האברכים שורדים את פרנסתם תחת מעטה נס ופלא. כי ניהול העולם החרדי, ובפרט אברכי התורה בארץ הקודש, מעורפל בעלטה תחת הנס של מי שפותח את ידיו ומשביע לכל חי רצון.

עול גדול - עול תורה

ביום מן הימים, כשנתיים לאחר החתונה של הילד האחרון, ישב ר' בן-ציון בביתו ואחד מידידיו מבני גילו נכנס. אמר לו ר' בן-ציון: "היום הוא לדידי יום גדול. כי ברוך ה' הבוקר סיימתי את החובות שלנו מחתונות הילדים". הוא הגביה עיניו לשמים, האדימו פניו ודיבר רבות על אמונה ובטחון בקדוש-ברוך-הוא המחיה את כולם ומלכותו בכל משלה, הרחיב בעיקר על-פי מה שאמרו חז"ל "כל הלומד תורה לשמה מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ". וסיים: "אכן יש להשתדל כדי לחתן את הילדים, אבל ההשתדלות העיקרית והאמתית היא ללמוד - שכל העול יהיה בתורה, ובכך יש את ההבטחה ש'מעבירים ממנו עול מלכות ודרך ארץ', ומי שעמל ויגע בתורה לשמה ייוכח בחוש כיצד כל הדברים יישכחו ממנו. כך קיים ר' בן-ציון בעצמו לקראת נישואי הילדים - להסתופף תחת המטרייה של עול תורה "כשור לעול וכחמור למשא".

והוא מיאן לעזוב את ספסל הלימודים בכולל. הוא היה סבור שה' יושיע אותו אם יישאר ליד הסטנדר. הקצרה יד ה' להושיע!?! "אדרבה, בגלל שאשאר ליד הסטנדר ובשקידה יעזור לי ה' בכפליים", היה בטוח.

כאשר היה מוטל עליו לסדר את חתימת החוזה לרכישת הדירה ניהל את החתימות והחוזים 'בין הסדרים', ועם סיום החתימות במשרד 'עורך הדין' צעד היישר חזרה לכולל.

"הוא סיפר לי", אמר בנו, "כי באותם מקרים לא הספיק לאכול

לא יאמינו לי

"אני יכול לכתוב ספר עב כרס על דרכי השגחה פרטית כיצד הקדוש-ברוך-הוא שלח לי ממון לפני כל חתונת אחד מילדיי, והסיבה שאינני כותב, כי אנשים לא יאמינו, ילעגו על הסיפורים, יחשבו כי אני מדומיין או חלילה שקרן. אבל באמת הכל ניסים גלויים, לא כדרך הטבע" - דברי ר' בן-ציון פלמן זצ"ל. ואלה אינם דווקא דבריו, אלא דבריהם של כל 'אוכלי המן' בדור עקבתא דמשיחא, אלא שבעובדות הבאות ר' בן-ציון יהיה בסך הכל לפה ל'אוכלי המן'.

"ביום שמחת הווארט' לבני הראשון לא היה לי כסף לנסיעה לירושלים לבית המחוטנים החדשים. לזויתי כסף לנסיעות, ובאירוסין, כאשר חתמו על מקום מגורים, שלח הקדוש-ברוך-הוא את הכסף בדרך נסית. כך התחלתי את נישואי הילדים. המשכתי. עד שסיימת...".

האם היה לכם משהו בבנק, או חסכון אחר? נשאלה השאלה. "לא. לא הייתה לי מאומה. מלבד העזרה של הקדוש-ברוך-הוא". בהזדמנות אמר: "תדעו כי הקדוש-ברוך-הוא עוזר למי שיש לו מידת הביטחון".

הרב פלמן לא היה מסוגל לדבר על עצמו, שתקן שבשתקנים, אבל בנושא נישואי הילדים הוא הרי לא דיבר על עצמו אלא על הקדוש-ברוך-הוא, ולכן פתח לפעמים את סגור פיו כדי ללמוד אמונה ל'קטני אמנה' שהעולם שואלים אותו בתמיהה כיצד מחתנים ילדים עם עמל התורה? וכיצד חיתנת?

ארוחת צהרים, כיון שבסיום העסקים הגיע כבר שעת תחילת הסדר, ולא רצה להגיע מאוחר לכולל אפילו לא באיחור של דקה, לכן ויתר על האוכל ורק שתה כוס תה לפני הסדר". כך קיבל על עצמו עול תורה אפילו בימים של רכישות. ומי מדבר על שינת צהרים.

הניגון

לאברך בני־ברקי נולדו ארבע בנות. זו אחר זו. מזל טוב! לאחר לידת הבת הרביעית הוא נכנס לפחד סמוי: "בעוד 18 שנים אני צריך לחתן אותם... מה יהיה?".

הוא נכנס לביתו של הרב פלמן כדי להתברך מפיו ב'מזל טוב'. תוך כדי קבלת הברכה זרק האברך משפט בחיך מאולץ: "אני מודאג מעכשיו כיצד אוכל לחתן את הבנות הללו, כי כדי לחתן ארבע בנות זקוקים להון עתק, ואני הדלפון בקושי גומר את החודש... וכי אני גנב? אומרים שצריך לפרוץ בנק בשביל לחתן את הבנות...".

ר' בן־ציון אמר לו: "תראה, אין לך מקום לדאגה, מי שהביא לך את הבת יביא לך גם את הדירה בשבילה כדי לחתנה. חז"ל הרי אומרים 'מאן דיהיב חיי יהיב מזוני', כלומר, מי שמביא את הבת יביא את כל הוצאותיה - כלכלתה ופרנסתה".

האברך עמד נבוך, הוא לא עיכל את הדיבורים... כמי ששואל: ברצינות? האם ממש כך?! להיות רגוע?

ר' בן־ציון חיך והחל להתנגן, כמי ששר זמירות שבת, ואמר שוב את המשפט של חז"ל, חזר על כל מילה, בהדגשה, בהטעמה ובנעימה שובת לב: "מאן, דיהיב, חיי, יהיב מזוני. זו המציאות!".

"מאן דיהיב חיי יהיב מזוני", הניגון התמשך בחדר כרגע של אושר, כתינוק המשורר בחיק אמו, ניגון של תקוה וביטחון גמור "מאן דיהיב חיי...". הרי ידו של מלך המלכים מנווטת אותנו כל יום בפרנסתנו, היא ממש אוחות בנו ומפרנסת, לפעמים אנחנו יראים להביט על המלאכים המלווים אותנו תדיר ומסדרים לנו את פרנסתנו.

ושוב אמר לו בתקיפות נעימה: "מי שמעניק ונותן חיים מביא גם מזונות". נעמד, הושיט לו את היד ואמר: "אז ממה אתה דואג?!".

הגערה הזו: "ממה אתה דואג?! השאירה אותו כמו ילד קטן שחושש כי אביו לא מסוגל להשיג לו כמה גוגואים.

"ומאז פחדתי לחשוב על הבעיה. וכיום, עשרים וחמש שנה אחרי? הנני אחרי נישואי ארבעתן... ופעם בחודש אני מנגן לילדים שלי את הניגון של ר' בן־ציון: 'מאן דיהיב חיי יהיב מזוני'.

"חששתי שמא אצטרך לפרוץ בנק. אך ר' בן־ציון פרץ אצלי את נקודת האמונה, ומשם הדרך היתה רגועה ובטוחה".

דג טורף

אחד מבני משפחתו של ר' בן־ציון ניסה להיכנס להשקעה כספית מסוימת שיש בה סיכון כספי, והמטרה הייתה - נישואי הילדים בעתיד.

ר' בן־ציון תמה והבהיר לו: "וכי אתה צריך לעזור לקדוש־ברוך־הוא כיצד לסייע לאחד כמון שיושב ולומד?! וכי הוא זקוק לעזרה שלך?! תן לו לעשות בדרכים שלו, אל תיכנס לסיכונים כדי לסייע לו...".

"הרי יש לי ילדים, ואני צריך לחתן אותם. אני מוכרח לכאורה לעשות משהו", תמה האיש.

התעניין ר' בן־ציון: "תאמר לי ר' נפתלי היקר, אתה מאמין?".

"כן".

"אם כן, אתה יכול להבין שהקדוש־ברוך־הוא לא צריך את עזרתך. מה לך לדאוג כיצד לחתן את הילדים, יש לו לקדוש־ברוך־הוא את האפשרויות שלו כיצד לנהל לך את העניינים".

"וכיצד אתה חיתנת 12 ילדים?", שאל.

"הקדוש־ברוך־הוא עוזר, מה אתה שואל שאלות, סמוך עליו".

בן המשפחה התעקש: "אבל כיצד חיתנת אותם?".

"הקדוש־ברוך־הוא עוזר".

בן המשפחה שאל ברביעית: "אבל למעשה, בשטח, כיצד חיתנת אותם, איך עזר לך הקדוש־ברוך־הוא?".

ר' בן־ציון לא רצה לפרט, כי לאמתו של דבר אין אפשרות לפרט. הניסים הללו עטופים ומסורבלים בסתרי חיי היום יום - נס בתוך טבע וטבע בתוך נס, אבל כיון שהאיש ההוא היה ברגע של סערת רגשות הוא ריחם עליו, ואמר לו: "אתן לך יקירי דוגמה אחת קטנה, משונה: עד שהתחלנו לחתן ילדים הייתי מקבל חשבון חשמל חודשי של 500 לירות, ומהימים שחיתנו את הבת הראשונה התחלנו לקבל 150 כל חודש, איך ומדוע לא יודע, אבל כך היה. מכאן ואילך, חודש, חודשיים, שלושה, ארבעה חמישה חודשים וכו' - ללא הפסקה, כמה שנים. זו הייתה המציאות. יקירי, האם אתה יכול להסביר לי את הדבר? זה הקדוש־ברוך־הוא.

"לכן יקירי, מה אתה שואל שאלות, תן למי שיכול לנהל את העניינים", הכריז ר' בן־ציון בהחלטיות.

"אבל דע לך יקירי, שדווקא ממי שחשבתי וציפיתי שממנו תבוא העזרה, משם לא הגיעה עזרה כלל אלא מכיוונים אחרים. וכך תמיד. הכסף הגיע ומגיע ממקורות לא צפויים. ללמדך!".

והמשיך לומר: "ידוע לכל המשל והנמשל של הדג הגדול הרודף אחרי דגים קטנים לאכלם. וממש תמוה, כאשר אנחנו פותחים מעיים של דג גדול ומוצאים בו דגים קטנים, תמיד ראש הדג הקטן הוא לכיוון פנים. פלא. כיון שהגדול רודף אחרי הקטן הבורח ממנו ובולע אותו היה על הזנב להיות לכיוון פנים.

"טמון כאן סוד ויסוד, שאנו לומדים ממעמקי הים הגדול. כי הדגים הקטנים שהוא חושב להיות שבע מהם מצליחים לברוח, בדרך־כלל את רובם אינו מצליח לתפוס בדרך רדיפתו, הם חומקים ממנו, לא משם באה לו הסעודה הדשנה, אלא הקדוש־ברוך־הוא מזמין לו דגים לרוב שמגיעים לפיו מהכיוון השני לחלוטין, הם באים מולו ונכנסים היישר לפיו. כך בפרנסת חיי היום יום, לא ממקום שבוטחים מייחלים ומצפים משם מגיעה הישועה. וזכיתי לחוות את זה במשך כל ימי חיי, בחיי היום יום ובנישואי הילדים", אמר ר' בן ציון.

חידד ואמר עוד ר' בן־ציון בדרך אגב: "כל תהליך הבסיס של הפרנסה שלנו לא צפוי בעליל, בדוק ומנוסה, כלומר, הפרנסה איננה נתפרת לפי התכנית שאדם תכנן. לדוגמה, מי שתכנן להיות אינסטלטור ומשם יתפרנס, בסופו של יום הפרנסה באה לו מחשמלאות וכדו'. מי

המשך בעמוד הבא

סידרה שטר הלוואה וקיבלה את הכסף לידיהם, סגרה את הדלת והודתה לה'.

לא מעובדות וסיפורים מחתנים ילדים, הסיפור הוא צוהר קטן בלבד לעולם גדול הנקרא "עלילותיו של הקדוש־ברוך־הוא": "הודיעו בעמים עלילותיו". המקרים שהקדוש־ברוך־הוא מביא לידי של האדם כדי להזכיר לו שהקדוש־ברוך־הוא נמצא קרוב לידו. ואחרי שהוא מכיר בכך וחי על־פי זה, שאר הדברים כבר מתנהלים בפלאי פלאות נסתרות בחיי היום יום חודש אחרי חודש, נישואי ילד ועוד בן ועוד שתי בנות - "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון". ומעשה מיוחד נוסף. מפליא גם הוא.

הרב פלמן והרבנית עם החתן נכנסו בצוותא לדירה אותה עתידים לכאורה לרכוש כדי לחתום על החוזה. מיד כאשר המוכר ראה את הגרב"צ הכריז: "אני מוריד שלושים אחוז ממחיר הדירה שביקשת!". הדבר לא היה מובן. מה קרה שהוא מוותר לפתע על סכום נכבד, לאחר שכבר סוכם סופית על מחיר ובאו רק לחתום. פלא. ביציאתם מהבית ליווה המוכר את השלושה, ואז פנה בלחש לחתן והסביר את הענין: "כאשר דיברו איתי על קניית הדירה לא ידעתי מי אתם, שמעתי שם 'פלמן' אבל לא התחברו לי הדברים. כאשר ראיתי לפתע את אבא שלך, שהוא מורי ורבי, מעת שלימד תורה בישיבת מכונבקה, התרגשתי. עברו כבר למעלה מעשרים שנה מאז, אבל מה שלי זכור עד היום מהישיבה הם השיעורים שלו. השתתפתי גם בשיעורי ההלכה שנאמרו בבית שלכם בקטנות וזכורני את הצפיפות, והשיעורים מלווים אותי עד הלום עם זיכרונות טובים מאוד, כי הם שינו לי את מהלך החיים, רוממוני לגישמאק, למושגים בלימוד תורה. וכיון שאני חייב את איכות החיים לאביך, ראיתי כעת להכיר לו תודה ולהוריד דרסטית מהמחיר שביקשתי. ורצוני שהרב יידע על כך, וכעת הוא הרי יאמין לסיפור העשירות שלי ממנו ושאני דובר אמת, כי הרי הורדתי סכום כה גבוה, תספר לו עד כמה השיעורים שלו תרמו לעתיד חיי!".

כאשר הבן סיפר על כך לאביו הוא שתק. אחר־כך הסיט מעט את המחשבות, וסיפר: לאחר מלחמת ששת הימים נכנס יהודי לחדרו של כ"ק האדמו"ר מסאטמאר רבי יואל זצ"ל בהתפעלות, 'האם הרבי שמע מה קרה, הנה תוך כמה ימים כבשו את כל ארץ־ישראל והפציצו להם לישימעאלים הערבים את כל המטוסים, ניסים גלויים!'. האדמו"ר לא התפעל, אלא הגיב: 'נו נו'. לאחר מכן הוסיף: 'מה אעשה, אני מתפעל הרבה יותר כיצד יהודים בארץ־ישראל קונים דירות לילדים שלהם, בכך רואים ניסים גלויים הרבה יותר"'. (מתוך 'ספר ללא שם')

שביקש להיות עורך דין ולהתפרנס, בסופו של דבר פרנסתו ועושרו הגיעו משמאות או מכל דבר אחר. לא לפי התכניות. כך לגבי רוב היהודים. לידע ולהודיע כי פרנסה אינה בידי בשר ודם. ובחיהם של האברכים ניכר הדבר לאין ערוך. תהילות יאמרו ותשבחות ישמיעו".

ר' בן־ציון רמז רמיזות לניסים רבים נוספים

למרות שדיבר ברמיזה ובקודים, אחרי תחקיר עמוק הצליחו לפצח את הפרטים של כמה ניסים נסתרים בודדים. ובכן. כאשר אחת הבנות עמדה בתקופת השידוכים דיברו על הצעה מסוימת שהייתה מותנית בסכום כספי שנקבו, ולר' בן־ציון לא היה כלום, אבל כלום.

הוא המשיך את החיים כרגיל ברוגע, מתוך 'ביטחון' שאם העניין שייך אליו הוא יהיה שלו.

באותו זמן שהיה כבר צריך להניח את הדברים על השולחן - לכאן או לשם, דפק בביתו יהודי חשוב, ראש ישיבה מפורסם, והציע לר' בן־ציון שימסור שיעור בישיבתו בבוקר, כחצי שעה לאחר שחרית, שיעור בהלכה.

ראש הישיבה הנ"ל כבר הציע לו בעבר וביקש ממנו כמה פעמים למסור שיעור, אלא שר' בן־ציון סירב באומרו כי קשה לו המאמץ הנוסף משום שהוא כבר מלא בסדרי לימוד ושיעורים במשך היום. אבל הנה, שוב החליט ראש הישיבה שליט"א להגיע בכל זאת לביתו ולהציע שוב את הרעיון של מסירת שיעור, והפעם הוסיף ואמר: "ישמע נא כבוד הרב, אני נותן לכם כעת מראש תשלום לכמה שנים 40 אלף דולר והרב ימסור את השיעור", ובאותו מעמד הוציא 40 אלף דולר במזומן והניח על השולחן. ר' בן־ציון ראה בכך אות משמים, משום שהסכום שעמד על הפרק בהצעת השידוך היה 40 אלף דולר. הוא הרהר מעט והשיב בחיוב. ואכן, השידוך התקדם ועלה על דרך סלולה, ולאחר כשבוע וחצי התקיימה שמחת הווארט.

20 אלף, 30 אלף

בפעם נוספת, לא לפני סגירה אלא לאחר סגירת שידוך, היו חסרים לו 20 אלף דולר, והנה יומיים אחר־כך בבוקרו של יום דפקה בדלת הבית אלמנה טרייה המתגוררת באזור, ואמרה לרבנית ע"ה כי בעלה לפני הסתלקותו השאיר לה 20 אלף דולר להוצאות חודשיות שוטפות והיא מפחדת להחזיק בביתה סכום גדול כזה, ולכן היא מבקשת שהרבנית תעשה לה חסד, תיקח את 20 האלף דולר הללו כהלוואה, ותחזיר את הכסף כתשלום חודשי למחייתה (של האלמנה). הרבנית הביטה עליה כנס נוסף בשרשרת החיים שלהם.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כשהחלו לארגן את האוטובוסים במנהטן שאלו את כ"ק האדמו"ר מסאטמאר זי"ע אם להתפלל תפילת שחרית כ'ותיקין' לפני שנוסעים עם האוטובוסים, או שמא יותר טוב שיתפללו על האוטובוס. השואלים היו בטוחים שיורה להם שישכימו קום ויתפללו ורק אחר־כך ייצאו לדרך. אך לפליאתם הורה להם הרבי שייצאו לדרך

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב־לייקווד, על כ"ק אדמו"ר מסאטמאר זי"ע

"כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ד' אֱלֹהֶיךָ" (דברים י"ב, כ"ח)

בילדותי זכיתי לבקר כמה פעמים אצל הגה"ק מסאטמאר זי"ע. אבי מורי ז"ל היה לוקח אותי עמו להיות במחיצת הקודש בהושענא רבה ובמעמד הדלקת נרות חנוכה. את המעמד בהושענא רבה לא שיין לתאר על גליון, כי היה זה מעמד עילאי באופן נעלה ומיוחד ביותר, דלה העט מלהביע... ומעמד הדלקת נרות חנוכה גם זה היה מעמד מיוחד במינו. גם בבחורתי נסעתי אליו לימי החנוכה, ומיד כשהיו נכנסים להבית המדרש היו מרגישים אווירה עילאית ומרוממת ביותר, פני הרבי הבהיקו באור זך ומיוחד. אני זוכר היטב את הברכה על הדלקת נרות חנוכה שנאמרה באש להבה הבוקעת רקיעים.

את דבריו, ניגש אליו ואמר לו שהוא מזמין אותו לביתו לאכול. שאל אותו המשולח "מה יש לך לאכול?", אמר לו רבי חיים אלעזר: "מה אתה רוצה לאכול?", אמר לו המשולח שהוא אינו רוצה בשר - רק דג טחון [געמאלענע פיש]. אמר לו רבי חיים אלעזר, שבדיוק היום השתתפה אמו בסעודת ברית מילה והביאה לביתה דג טחון. אמר לו המשולח: "אולי אפשר להטריח אותך להביא את האוכל כאן לבית המדרש", ומיד הלך רבי חיים אלעזר והביא לו את האוכל והלה אכל ושבע והודה לו מאוד על מה שטרח למענו.

אמר רבי חיים אלעזר בהתרגשות: "היה זה פחות משעה לאחר שבירכני הרבי זי"ע, ומיד ראיתי איך שהברכה מתחילה להתקיים, שכן מיד קיימתי מצוות הכנסת אורחים - ותקופה קצרה אחר־כך זכיתי גם לזיווג הגון..."

פעם אחת נכנס אחד לבית מדרשו של הגה"ק מסאטמאר זי"ע, וניגש לעבר העמוד להמתין עד לתחילת התפילה כי הוא היה חיוב ורצה לעבור לפני התיבה ולהתפלל. לאחר כמה דקות שכבר עמד שם ניגש אליו יהודי אחר ואמר לו שהוא רוצה להתפלל כי הוא חיוב. אמר לו הראשון: "אני גם חיוב ואני כבר עומד כאן כמה דקות לפניך". ושאלו השני: "על מי אתה חיוב", אמר לו שהוא מתפלל לע"נ חמיו שהיום הוא היארציט, אמר לו השני: "היום הוא היארציט של אבי

בעת שהותי בשבת קודש אצל מחותני כ"ק גאב"ד בראד שליט"א, ואביו הגה"צ ראש הכולל בראד שליט"א סיפר שהיה פעם עם מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע באסיפה אחת ודנו שם בחולשת הדורות בענייני כשרות, ואחד הנוכחים התבטא על עצמו שהוא עושה כל הדברים לבד בבית ואינו אוכל משום כשרות. שאלו הרבי "האם יין אתה גם עושה לבד?", אמר לו הלה: "האמת הוא, שבכלל לא חשבתו מכך לעשות גם יין בעצמי", אמר לו הרבי "בוודאי לא חשבתם על זה! - כי כל הדברים היא עושה, ויין אתה צריך לעשות..."

סיפר לי הרה"צ רבי חיים אלעזר קליין שליט"א, מגדולי המשפיעים בעיר התורה לייקווד, שבימי בחרותו למד בארץ־ישראל, וכשחזר לאמריקה והתחילו להציע לו שידוכים נכנס אל הגה"ק מסאטמאר זי"ע עם קוויטל וכתב שם "לזיווג הגון ולהכנסת אורחים" - כשכוונתו שיהיה ביתו פתוח לאורחים. קרא הרבי את הקוויטל ובירכו שיזכה לזיווג הגון ויזכה לקיים מצוות הכנסת אורחים.

מספר רבי חיים אלעזר, שאחר־כך חזר לביתו בבורו פארק ונכנס ללמוד באיזה בית מדרש, וראה שם משולח אחד שהלך לקבץ צדקה כשהוא מתאונן בצער בפני אחד המתפללים שהוא מסתובב כל היום ועדיין לא אכל מאומה כל אותו היום. כששמע רבי חיים אלעזר

פנו הם אל ההורים לקבל אישורם למסור באותו היום את ילדיהם ל'השגחה' במקום אחר. ואכן, רוב ההורים הסכימו זולתי אם אחת שסירבה לכך בתוקף רב, וגם כשניסו לדבר על לבה והבטיחו לה שיסדרו לבנה מקום טוב עם 'מטפלת' טובה ועוד יוסיפו 'מתן שכרה בצדה', אף-על-פי-כן התעקשה האם והוסיפה איום כי תפנה לרשויות לדווח על 'היום החופשי' שלא מן המניין

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על הסרת הדאגה, ונפלאות ההשגחה פרטית

"וְשִׁמְחֶתֶם בְּכֹל מְשִׁלַּח יְדֵיכֶם" (דברים י"ב, ז')

הבוקר היה על הארץ ותלמידי הגן הופיעו בבית החדש במלוא הדרם, גם המסגר הופיע בשעתו, ובשעה 1 בצהריים הופיעו ללא כל הודעה מוקדמת אנשי השלטון לערוך 'ביקורת פתע' מטעם הרשויות לבדוק את אופן טיפולם בפעוטות, והאם הם עומדים בכל התנאים הנדרשים לשמירתם. וכאן נתגלה תוקף הנס וגודל ההשגחה פרטית: כי גלוי וידוע, אילו היו באים הבודקים ולא היו מוצאים בבית את הפעוטות, תיכף ומיד היו מפטרים את המטפלת ממשמרתה ושוללים את רשיון העסקתה. כמו כן, אם היו מגיעים לבית שאין מעקות (סורגים) לחלונותיו, היו מוסיפים קנס ממוני גבוה מלבד הפיטורין... נמצא שדייקא מה שהיה נראה מתחילה כעוגמת נפש שנגרמה מהתעקשותה התמוהה של אותה האם שלא להניח לסדר את חפצי הבית במנוחה, ומהתעקשותו של המסגר להגיע דווקא בשעות הבוקר, כל זה הייתה סיבה מהשגחתו יתברך למנוע מהם עוגמת נפש גדולה בכפלי כפליים ולהצילם משבירת מטה לחמם. ... וכבר אמרו כי תיבת 'דאגה' יש בה את האותיות הראשונות שבא 'ב', ומדוע נשמט ממנה האות ב'?' כי האות ב' רומזת לבטחון, וכשיש לאדם בטחון אין בו כל דאגה, רק המחוסר בטחון הוא הדואג! וכעין זה איתא מהרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (דף קמג) משמו של הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע על הפסוק (ישעיה כח, טז) **המאמין לא יחיש - פירוש, לא ידאג.** פעם פרצה שריפה עזה בבניין בו התגורר הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, והיתה האש בוערת עד לב השמים, מיד התפנו כל

עובדא שמענו מפי אברך הדר בעיר התורה בני ברק יצ"ו, מעשה מופלא של השגחה פרטית. זה כמה שנים שרעייתו מנהלת 'גן' (משפחתון) המאושר מטעם 'הרשות', ואין כל אדם 'זוכה' לקבל את ה'רשיון' אלא רק זה העומד בכל התנאים בדקדוק רב. והנה, לפני כמה שבועות הרחיב ה' את גבולו, וזכה לעקור מגוריו מדירתו הישנה והצפופה לדירה חדשה ומרווחת סמוך ונראה למקום מגוריו. בעזשהי"ת נקבע יום כניסתם לדירה החדשה ליום ראשון בשבת, ונמלכו בני הבית בדעתם כי תהיה להם תועלת גדולה אם באותו היום לא תקבל עקרת הבית את ילדי ה'גן' לביתה, ובכך תוכל בנקל ובנחת לסדר את כל כלי הבית הרבים על מקומם החדש דבר דבור על אופניו.

וממחשבה למעשה פנו אל הורי הפעוטות לקבל אישורם למסור באותו היום את ילדיהם ל'השגחה' במקום אחר. ואכן, רוב ההורים הסכימו לכך בחפץ לב זולתי אם אחת שסירבה לכך בתוקף רב, וגם כשניסו לדבר על לבה והבטיחו לה שיסדרו לבנה מקום טוב עם 'מטפלת' טובה, ומלבד מה שישלמו כל הוצאותיה עוד יוסיפו 'מתן שכרה בצדה', אף-על-פי-כן התעקשה האם וטענה בתוקף כי 'אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר'. ולא זו בלבד, אלא שעוד הוסיפה באורח תמוה ביותר באיום ברור כי תפנה לרשויות לדווח על 'היום החופשי' שלא מן המניין (דבר שמסכן באופן ודאי את המשך העסקת המטפלת). בליט ברירה הוכרחו בני המשפחה 'לעבוד' ולקבל את כל הפעוטות להשגחה כרגיל.

אם לא די בכך נוסף ל'עוגמת נפש' כי מתחילה הזמין האברך מסגר (העוסק בהתקנת מעקות וגדרות) שיבוא לביתו החדש באותו יום ראשון בשבת בשעה 10 בבוקר, מתוך כוונה שממילא לא יתקיימו באותו היום סדרי הגן בבית. אך משהתנגדה אותה האם לשינוי הסדרים פנו אל המסגר שהוא ישנה סדריו ויזאיל לבוא בשעה מאוחרת יותר (משעה 1 בצהריים והלאה), אבל זה התעקש שכבר קבע את סדר יומו ועל כן שריר וקיים הזמן שקבעו, ובעזשהי"ת הופיע בבית בשעה 10 בבוקר או רק בעוד שבועיים ימים... בליט ברירה נאלצו לקבלו בבית בשעות הבוקר, כרצונו.

תושבי הבניין מפני סכנת נפשות שהיתה שם והמתינו 'בסבלנות' עד ש'מכבי האש' יסיימו מלאכתם. מקורביו של הגר"א חששו מאוד לגורל כתבי היד של ר' אברהם, אשר כידוע היה מחדש חידושי תורה ומעלה אותם על הכתב לרבבות ואלפים, שמא נשרפו באש או שמא ניזוקו במים הרבים והאדירים אשר נשפכו שם בשביל לכבות את האש, מי במים ומי באש... אולם ר' אברהם עצמו עמד על-ידי הבית במנוחת הנפש, עד ששאלו אחד האם אינו דואג על עמלו הרב שיירד לטמיון, נענה לו ר' אברהם בגבורתו ובחכמתו: **"בדאגה... בדאגה... אין אצל יהודי מקום לדאגה כלל! רק פעם אחת בשבוע צריך לזכור מהדאגה, והוא בעת שנוטל ציפורניים שצריך לגוזז לפי סדר בדאגה"** (כמובא ברמ"א סמן ר"ס סעיף א', שצריך לגזור בראשונה את הציפורן השנייה העומדת מימין ל'אגודל' המכונה 'אצבע', לאחר מכן את הציפורן הרביעית המכונה 'קמיצה', ושוב גוזז את האצבע הראשונה - אגודל, ומשם עובר לאצבע השלישית היא ה'אמה', ולבסוף נוטל את החמישית אשר שמה הוא 'קמיצה').

סיפר הרה"ח ר' ישראל הארטין (מישישי חסידי פולין), שבימים שקודם המלחמה ראה פעם ברחובות ורשה יהודי זקן בא בימים העובד לפרנסתו כ'זגג' הנושא על כתפיו לבדו זכוכיות גדולות וכבדות עד מאוד. ניגש ר' ישראל ורצה לעזור לו כמצוות "עוזב תעזוב עמו", אך הזקן לא הסכים לו, וכה אמר לו: "שמע נא בחור, זה לי כבר יותר מתשעים שנות חיים ועדיין כוחי במונתני! ואם תשאל מנין לי כוחות אלה, אספר לך דברים כהווייתם: פעם עשיתי איזו טובה להרה"ק רבי בונים ז"ע, והרה"ק שאלני באיזו ברכה הנני חפץ, ענית לי שהרבי יברכני שאזכה להשיא כל צאצאיי בהרחבה ושתהא הפרוטה מצויה בכיסי תדיר, ענה הרבי ואמר לי בוז הלשון: **'אברכך, אז דאס זארגן זאלסטו קיינמאל נישט האבן, ווייל דער וואס זארגט געבט נישט דער אויבערשטער, אז מ'בעט איהם געבט ער'** (אברכך כי לא תדאג לעולמים, כי זה הדואג אין הבורא נותן לו ולא כלום, ורק אם מבקשים הימנו אז הוא נותן), וסיים היהודי: "הנה עברו עלי רוב שנותיי, את צאצאי השאתי בהרחבה מרובה והפרוטה אינה חסרה מכיסי לעולם, והינך רואה שאף כוחותיי עדיין עומדים לי...".

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל היה אומר, נמצאים בעולם ריבי רבבות בעלי חיים המתגוללים באשפתות וכדו' ונראה שאין להם 'דואג' לפרנסתם, ולא עוד אלא שמגרשים אותם מכל מקום. ואף-על-פי-כן מעולם לא מת בעל חי מ'רעב'... כי הקדוש-ברוך-הוא זן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים. ואם ב'בעלי חיים' כן קל וחומר לבני האדם שנבראו בצלם שלא יניח אותם הקדוש-ברוך-הוא שיישאר מבלתי מזון, אם כן דאגה מנין... נוראות מצינו להרה"ק 'בני יששכר' ז"ע (דרך פיקודך, מל"ת לד, חלק הדיבור) כי הדאגה והצער כשאינם במקום מצוה הרי זה מאביזרייהו **'לא תרצח'**... ומי הוא הרוצה להיכנס להיות נמנה בכלל המרצחים ל"ע.

ולעולם יסיר דאגה מלבנו, וכתב השל"ה הק' (שובבי"ם תורה אור כב), כי האותיות הקודמות ל'צרה' הן אותיות 'פקד', כלומר, שהקדוש-ברוך-הוא מקדים את הישועה בטרם יביא את הצרה על האדם.

סיפר מרא דעובדא, אברך המתגורר בקריית גת, אשר לפני כחודש ימים נסע לשכונת רמת שלמה שבעיר הקודש ירושלים לניחום אבלים, ומיד בהגיעו לשם והנה נשמע קול צלצול הפלאפון והביט בו לראות מי הוא המתקשר וראה שזה אביו, מיד ענה לו וביקש ממנו האב כי נצרך הוא להיות עתה ברמת גן ב'ועדה רפואית' שבביטוח לאומי, ונוקק הוא לעזרתו להיות לו לפה ולמליץ ולעמוד לימינו בכל הסבך הביורוקרטי שם. כמובן שמיהר לנחם וישם לדרך פעמיו, מיירושלים לבני ברק ומשם לרמת גן, ונמשכה הדרך יותר משעתיים. בהיותו באוטובוס ברמת גן שוב התקשר אליו אביו והודיעו כי כבר גמר עיסוקיו שם ושוב אינו זקוק לו... ונמצא שטרם בדרכים יותר משעתיים לחינם וללא תועלת, ולא עוד אלא שלא הספיק לשבת בניחום כל הצורך.

אותו אברך ירד מיד מהאוטובוס ועלה על האוטובוס שכנגדו אשר יובילו עד סמוך לאולמי מודיעין בכביש ז'בוטינסקי שם נמצאת 'תחנת האוטובוס' מבני ברק לביתו שבקריית גת, ובירר ונודע לו שבעוד חצי שעה יגיע האוטובוס. בינתיים נכנס לחנות לממכר מזון ומשקאות בשביל לקנות שתייה קרה להשיב נפשו, ושאל את המוכר אשר הוא רחוק משמירת התורה והמצוות ואף מהלך בגילוי ראש רחמנא לצלן, האם יכול להיכנס לבית הכסא והשיב בהן, חזר ושאלו האם יכול לשמור עברו את התיק שעמו שלא ייגבב... נענה לו המוכר: "הכנס את התיק לבית הכסא ושם תשמור עליו שמירה מעולה כרצונך". השיב לו האברך כי מונח בתיק הטלית והתפילין שלו ומפני קדושתן אינו יכול להכניסן עמו, ונתרצה המוכר לשמור. כשיצא האברך פנה אליו המוכר ושאלו האם יש לו כמה דקות פנאי עברו, השיב לו האברך: "עוד רבע שעה בידי עד שיגיע האוטובוס שלי". חזר המוכר ושאלו: "האם יכול אני להניח את התפילין...", וכססיים להניח אמר לו המוכר: "דע, שזה כבר כמה שנים שהנני מקפיד להניח תפילין בכל יום ויום. והנה הבוקר קמתי מאוחר ולא היה לי זמן להניח תפילין, על כן נמלכתי בדעתי לרוץ אל החנות ובטוח הייתי וגם ביקשתי שה' יעזור שבמשך היום אני תפילין... והנה נשלחו אלי תפילין מן השמים למען אוכל להניחן".

ומלבד שיש ללמוד מכאן על **נפלאות ההשגחה הפרטית, כאשר אי-עושה עלילות מסבב אברך ומטלטלו 'לחינם' שעות בדרכים וכל זה להמציא תפילין לאותו מוכר, הרי יש להתבונן הרבה עד כמה יקר בעיני ה' כל מצוה ומצוה שאדם עושה, שהרי 'מוכר' זה אינו מניח תפילין דרבינו תם... ומכל מקום הקדוש-ברוך-הוא סייע בידו שיזכה להניח תפילין אף ביום זה, כי הבא ליטהר מסייעין לו.**

וכל זה להוציא מחשבת פיגול מהלב כי מי אני ומה אני ומה ערך יש למצוותי, וכי יש נפקא מינה אם עשיתי אם לאו, האם זה 'נפקא מינה' למישהו בכלל... וקודשא-בריך-הוא אומר: בני חביבי, חשוב אתה בעיניי, וברצוני שתעשה מצוותי, ואף אסייע בידך הרבה ואתן לך האפשרויות לקיום רצוני, ומי ייתן והיה לבבך זה ליראה אותי כל הימים.

(קטעים מלוקטים מתוך 'באר הפרשה' פרשת עקב תשע"ט)

כאן פקעה סבלנותו של התורם ואמר לו: "חשבתי כי לאחר כל השנים בהן אני תומך בך, כאשר תשמע שבני היחיד לומד בישיבה בסמוך תיגש אליו, תתעניין בשלומו, תזמין אותו אליך לשבת. כל השנה לא מצאת לנכון אפילו פעם אחת לגשת אליו. כיצד יש לך עוד פנים לבוא אלי ולבקש שאמשיך לתמוך בך?!"

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על המעשים הגדולים והקטנים של האדם

"כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהִיָּשֵׁר בְּעֵינֵי ד' אֶלְקֵינוּ" (דברים י"ב, כ"ח)

ה'חפץ חיים' זצ"ל היה אומר: מה ההגדרה של סוחר טוב ומי נקרא סוחר לא טוב? סוחר טוב זה מי שלוקח דברים של מה בכך, פחות ערך, זולים, משקיע בהם ועושה מהם רווח נאה.

עברתי לפני הרבה שנים עלייד חנות של פרחים ובחוץ היה חלון ראוה עם כל מיני פרחים ועציצים. ראיתי שם עציץ שתפס את העין שלי. התקרבתי לחלון הראווה לראות האם עיני לא הטעו אותי. בתוך העציץ צמח לו קוץ גדול, שצומח בכל מיני מקומות שוממים. מתוך סקרנות נכנסתי לחנות ושאלתי אותו מה מחירו של עציץ זה. המוכר אמר לי את המחיר וזה לא היה זול כלל וכלל.

שאלתי אותו: "הרי זה בסך הכל קוץ?", והוא ענה לי: "אכן, אני הולך למקומות בהם צומחים הקוצים האלה בשדות, שותל אותם בעציצים, צובע אותם בצבעים מיוחדים, ואנשים מוכנים לשלם על זה הרבה כסף". בקיצור, הוא לוקח דבר כמעט חסר-ערך ועושה ממנו עסקים. זה נקרא סוחר טוב, שלוקח 'שמאטעס', סמרטוטים שאינם שווים דבר, ועושה מהם פרנסה.

לעומתו, סוחר לא טוב הוא אדם שיש לו חנות בגדים ובה בגדים מצויינים, אבל הוא מחזיק אותה בכזאת 'שליימזליות' עד שהוא מרחיק קונים. יש שם אי סדר ובלגן. מגיע אדם ומבקש חולצה - הוא מוציא לו קפוטה... הקונים בורחים משם. הסחורה טובה, אבל הוא לא יודע כיצד לנהל את החנות. הוא לוקח דברים טובים ועושה מהם 'שמאטעס'. זה סוחר לא טוב.

כך זה בגשמיות.

ומבאר ה'חפץ חיים' שכך הוא גם ברוחניות: 'סוחר טוב' לוקח מצוות שאף אחד לא שם לב אליהן ועושה מהן נצח נצחים.

לדוגמה: אדם שואל את השני: יש לך להלוות לי עשרה שקלים? וכי מי לא לווה עשרה שקלים. הוא מוציא כלאחר יד מכיסו מטבע ונותן לו. אם היה מתבונן מעט מה עשה כאן היה רואה שקיים מצוות עשה דאורייתא של "אם כסף תלווה את עמי", ואז היה מאושר על שזכה לעוד מצוה, אבל הוא אינו חושב.

חז"ל אומרים כי 'מצוה' היא מלשון צוותא. יהודי שעושה מצוה הרי הוא 'בצוותא' עם הקדוש-ברוך-הוא כביכול. והנה הוא זוכה לעשות

מצוה, אבל אינו חושב.

כך גם אם חייב כסף ומחזיר את חובו למלווה גם אז הוא הרי מקיים מצוה, כי "פריעת בעל חוב מצוה". אדם מזמין לביתו אינסטלטור שיתקן לו נזילה בברז. האינסטלטור גומר לעבוד ובעל הבית משלם לו. באותו רגע עליו להיות מאושר על שזכה לקיים מצוות עשה דאורייתא של "בימו תתן שכרו". אם הוא מתבונן לרגע וחושב, הרי שלוקח את הפעולות הפשוטות הללו ועושה מהן נצח נצחים.

לעומתו 'סוחר לא טוב' לוקח מצוות 'קרות, חשובות, ומתייחס אליהן כלאחר יד. ישנה מצוות עשה דאורייתא של ברכת המזון, מצוה של הכרת הטוב להשי"ת על המזון שנתן לנו. בתוך שניות ספורות הוא סיים את הברכה בלי לדעת כלל מה הוא אמר. הכל יבש, בלי טעם ובלי ריח. הנה הוא לקח מצוה יקרה וחשובה ועשה מזה... ה' ישמור.

בקצרה, ברוחניות 'סוחר טוב' זה מי שלוקח דברים שבני אדם כלל אינם מחשיבים ועושה מהם מצוות, ו'סוחר לא טוב' זה מי שלקח מצוות ועושה מהן דברים של מה בכך. כך זה בכל פעולה ופעולה שהאדם עושה, הוא יכול לעשות מזה כלום והוא יכול להפוך את הפעולה לנצח נצחים.

חינוך מתוך תחושת שליחות

יש נשים שעוסקות בחינוך בנות ישראל. אפשר לגשת לזה בצורה

יבשה ופשוטה, האשה צריכה להביא פרנסה הביתה ולכן היא מגיעה לעבודה, מוסרת שיעור, עושה את שלה, ושבה הביתה 'בשלוש'.

אבל מצד שני, אפשר לגשת לזה בתחושה של שליחות. איזו זכות יש בידי שאני זוכה לחנך בנות ישראל, להחדיר בהן אמונה, יראת שמים, הרי אלו בנותיו של הקדוש־ברוך־הוא, "בנים אתם לה' אלוקיכם", והן נמצאות אצלי. אני יכולה לרומם אותן, לחנך אותן, להחדיר בהן יסודות לכל החיים. אפילו כאשר מלמדים לימודי חול, אפשר 'להשחיל' באמצע קצת דברי קודש. זהירות בדבר הלכה. רק לדוגמה, אפילו כאשר מלמדים חשבון, אפשר בדרך אגב להזכיר כמה צריך להיזהר בנטילת ידיים. כיצד אפשר להתעשר אם נוטלים ידיים כדת וכדין. להזכיר דיני נטילה וחציצה. להביא את מאמר חז"ל כי הנוטל כי הנוטל ידיו בשפע, זוכה למלוא חופניים טובה מהקדוש־ברוך־הוא. הכל בדרך אגב, באמצע השיעור או בסופו.

אגב, אם הזכרתי ענין של נטילת ידיים, דיברתי פעם בדרשה בבני ברק והזכרתי את הנושא הזה, ואמרתי לשומעים שאם ישימו לב כיצד הם נוטלים ידיים יבחינו כי לא אחת היד נשארת יבשה במקומות מסוימים מחוסר תשומת לב, והתוצאה היא ברכה לבטלה ואכילת פת בלי נטילת ידיים. הוספתי כי בלי דקדוק בהלכה אפשר להיכשל גם בדברים פשוטים. אדם נוטל ספל מלא ושופך מלוא חופניים מים על היד, היש טוב מזה? אבל אם יתבונן יראה, בפרט בחורף, כאשר הידיים יבשות נותר חלק משמעותי ביד יבש לגמרי. המים לא מגיעים לשם. עשיתי ניסיונות כמה פעמים וראיתי כי אכן כך הדבר. ישנה עצה פשוטה - לסובב את היד בעת הנטילה, אבל צריך קודם לכן להיות מודעים לבעיה.

בתום הדרשה ניגשו אלי אנשים והודו לי בחמימות, באומרם כי לא שמו לב לבעיה הזו. כך גם חשיבות ברכת המזון. והנה כעת אכלנו אוכל טעים, דאגנו לגוף שלנו, ועתה הגיע הזמן לדאוג לנשמה שלנו. שוב, הכל יכול להיאמר באמירת אגב, אבל זה חודר ומשפיע לנצח נצחים.

בניו יחידיו של השי"ת

צריך לדעת כי על המחנך מוטלת אחריות כבדת משקל. שמעתי סיפור מרבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א, ייתכן שזה סיפור אמיתי, אבל גם אם זה משל יש בו לימוד מוסר חשוב ביותר.

היה פעם 'כולל' גדול בכמות ואיכות, שאת החזקתו נטל על שכמו גביר אמריקאי. ראש הכולל הכיר היטב את הגביר, ומדי שנה היה נוסע לארצות הברית ונותן לאותו גביר דו"ח על מה שקורה בכולל. כך זה נשמר שנים ארוכות, כאשר כל אחזקת הכולל על כתפיו של הגביר. לאותו עשיר היה בן יחיד, וכאשר הבן גדל הוא שלח אותו לארץ־ישראל ללמוד. מגיע בחור צעיר לארץ, אין לו מכרים, בקושי יודע את השפה, האו מתגורר לבדו. העשיר הזה רצה לפנות לראש

הכולל ולספר לו שהבן מגיע לארץ, אבל לא רצה להכניס אותו ללחץ, לכן שלח אליו אנשים שיספרו לו בעקיפין - מבלי לומר לו שהוא שלח אותם - שהבן של הגביר שמחזיק לו את הכולל לומד בארץ, בישיבה שאינה מרוחקת ממקום מגוריו של אותו ראש כולל. משום־מה, אותו ראש כולל - אם מפני טרדותיו הרבות או בגלל חוסר תשומת לב - לא התעניין כל השנה בשלומו של אותו בחור. בסוף השנה הוא נסע כדרכו לחו"ל להיפגש עם הגביר, וכאשר הגיע אליו החל לספר לו כמדי שנה על מצבו על הכולל, כיצד כולם לומדים בשקידה ומתעלים בתורה.

הגביר שמע בסבלנות את דברי ראש הכולל, וכאשר הלה סיים שאל אותו כבדרך אגב: "אולי יש לכם איזו דרישת שלום מהבן שלי? הרי הוא לומד בישיבה לא הרחק מכם", והלה השיב, כי היה עסוק וטרוד כל השנה ולא התפנה להתעניין בשלומו של הבן.

כאן פקעה סבלנותו של הגביר ואמר לראש הכולל: "אני יודע היטב שהיית מודע כל השנה לכך שבני לומד בישיבה סמוכה. אני עצמי שיגרתי אליך את האנשים שסיפרו לך על כך. חשבת כי לאחר כל השנים בהן אני תומך בכולל, כאשר תשמע שבני היחיד לומד בישיבה בסמוך תיגש אליו, תתעניין בשלומו, תזמין אותו אליך לשבת. ותראה, כל השנה לא מצאת לנכון אפילו פעם אחת לגשת אליו ולראות מה אתו. כיצד יש לך עוד פנים לבוא אלי ולבקש שאמשיך לתמוך בכולל שלך?!"

כאמור, אני יודע אם זה מעשה אמתי או משל, אבל הסיפור הזה יורד ונוקב עד חדרי בטן. הרי כולנו בנים של השי"ת, אנחנו מבקשים מהקדוש־ברוך־הוא שייתן לנו פרנסה, בריאות, חיים, והוא נותן לנו הכל בשפע, דואג לכל מחסורנו. והרי כל יהודי ויהודי הוא 'בן יחיד' אצל הקדוש־ברוך־הוא. אומר לנו השי"ת: אתם הרי יודעים שבני יחידי נמצא עלייכם, האם אתם עושים משהו בשבילו? האם אתם חושבים עליו, או רק על עצמכם אתם חושבים? הנה הילד שלי נמצא באחריותכם, האם אתם דואגים לו כראוי? ואם אין אתם עושים זאת, כיצד אתם מעזים פנים לבוא שוב ולבקש פרנסה, בריאות, חיים.

זו האחריות הכבדה של כל מי שעוסק בחינוך בני ובנות ישראל - בניו יחידיו של השי"ת. מצד שני, זו זכות גדולה. כתוב ב'חובות הלבבות' כי גם אם יגיע האדם למעלה הנשגבה ביותר, אפילו למעלת הנביאים, הוא אינו יגיע לדרגתם של מזכי הרבים, שזכותם כפולה עשרת מונים.

כאמור, צריכים סייעתא דישמיא, וזוכים בה לפי ההכנה של האדם. כאשר הוא מגיע לדבר לפני ציבור או לפני תלמידים עליו לחשוב כיצד להעביר את הדברים, לחפש איזה סיפור שיתפוס, כמו שאדם חושב בענייני מסחרו כיצד למכור טוב יותר את הסחורה שלו, ואם הוא עושה את כל אשר ביכולתו בוודאי יזכה לסייעתא דשמיא.

(מתוך הספר 'חי ראובן')

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

שרשרת הסיומים של 'דרשו' בכל רחבי העולם היהודי כל הפרטים על הסיומים המרגשים

הסיום הראשון ייערך בירושלים והאחרון יתקיים כשלושה חודשים מאוחר יותר בבואנוס איירס
• בתווך יתקיימו אירועים יוצאי דופן גם ביוהנסבורג, תל אביב, מנצ'סטר, לונדון, פריז וניו יורק

מאת: מושי רוטמן

ששמחים ומאושרים בימים אלו לאחר שזכו לסיים את הש"ס כולו. "זה בעצם מעביר מסר נוקב וחודר שאומר בצורה ברורה שגם לך, גם לשכן שלך ולחבר שלך, לכל אחד יש אפשרות להצטרף, כל אחד יכול להיות בין החוגגים שיסיימו את הש"ס בפעם הבאה, בעוד כשבע שנים".

לוח הזמנים המלא

לנוכח תחילתו של גל פניות נרחב בקשר לאירועי הסיום, 'דרשו' מגיש כשירות לקורא את לוח הזמנים של הסיומים הגדולים שייערכו על ידי הארגון בעז"ה, בארץ ובעולם כולו:

המעמד המרכזי הראשון ייערך ברצות ה' בירושלים, (בבנייני האומה) במוצאי שבת חנוכה, ל' כסליו שבת פרשת 'מקץ'.

ביום חמישי פרשת ויחי, י"ב בטבת יתקיים המעמד העולמי המרכזי בהיכלי 'יד אליהו' בתל אביב, בקול רינה והמון חוגג.

לפני כן, ביום ראשון פרשת ויחי ח' בטבת תש"פ, ייערך מעמד הסיום המרכזי במנצ'סטר שבאנגליה.

בשבת קודש פר' ויחי, ייערך הקונוונשן השנתי הגדול של 'דרשו' בעיר אוקספורד השוכנת בקרבת לונדון בירת הממלכה הבריטית, ובמוצאי שבת קודש יתקיים במקום מעמד הסיום המרכזי של

אירועי הסיום של 'דרשו' כבר הפכו זה מכבר לשם דבר בעולם החרדי כולו. מהסיומים החשובים ב'יד אליהו' בתל אביב, ועד אירועי הסיום בתפוצות, כולם בראשות מרנן ורבנן גדולי התורה, אשר מטריחים את עצמם כדי לכבד בגופם את רבבות לומדי הדף היומי בכל רחבי העולם.

ב'דרשו' מתייחסים לסיומים לא רק כאירוע של שמחה גדולה לרגל סיום הש"ס, אלא גם כהזדמנות מיוחדת לצרף רבבות אלפי ישראל לתחילתו של מחזור לימוד נוסף.

"המציאות מוכיחה פעם אחרי פעם, האירועים הגדולים ומסעי הפרסום בסיום הש"ס, מגדילים באופן דרסטי את מספר המצטרפים ללימוד במחזור החדש", אומרים בארגון.

"זאת הסיבה שאנחנו משקיעים באירועים הללו את המקסימום האפשרי. מביאים את מיטב בעלי המנגנים ואת התזמורות המקצועיות והמפורסמות ביותר, עורכים הפקה יוקרתית ברמה שאין לה מתחרים ועושים כל מה שאפשר כדי לכבד את התורה, לכבד את לומדיה.

"לא פחות מכך אנחנו מבקשים ופועלים להטמיע עוד ועוד בתודעה הציבורית שיש סיום של מחזור 'הדף היומי', יש רבבות אנשים

הודעות חשובות

הנהלת 'דרשו' העולמית הודיעה על מעמדי סיום הש"ס אשר יתקיימו א"ה בארץ ישראל וברחבי העולם. לאור נסיונינו מהעבר, וההצטרפות הגדולה למבחני 'הדף היומי' של 'דרשו' בתכניות השונות עם תחילת המחזור הקודם, להלן מספר הודעות חשובות לציבור לומדי 'הדף היומי':

- 1** מוקד 'דרשו' לרישום למבחני 'הדף היומי' מחזור י"ד יפתח א"ה ביום ראשון, ר"ח אלול
- 2** קוד אישי ב'דרשו' יונפק לכם בעת הרישום באמצעותו תוכלו לזרז את ההתנהלות בהמשך.
- 3** המידע הכללי ישלח לביתכם לאחר הרישום המידע הכללי לתכניות השונות של הלימוד השינון והחזרה של 'דרשו' על 'הדף היומי': 'קנין תורה', המבחן המסכם, 'קנין משניות' (להשלמת הש"ס).
- 4** חשוב להבהיר, הרישום למבחני 'הדף היומי', אינו מבטיח כרטיס כניסה למעמדי סיום הש"ס של דרשו לאור קדימות של משתתפים פעילים בתכניות 'דרשו' השונות.
- 5** הודעה על חלוקת הכרטיסים למעמדי הסיום ככלל, תבוא בהמשך ואין לפנות למוקד בנושא זה אלא אך ורק לרישום למבחני 'הדף היומי' עם תחילת המחזור הי"ד.

עולו ואתכנשו לבי מדרשא

מוקד 'דרשו': 02-5609000

אנגליה בהשתתפות רבני קהילות ונציגים מהקהילות החרדיות ברחבי אירופה כולה ואלפים מתושבי לונדון והקהילות החרדיות בבריטניה.

ביום ראשון פרשת שמות, ט"ו בטבת תש"פ, יתקיים המעמד המרכזי של סיום הש"ס ליהודי צרפת, בפריז.

שלושה ימים מאוחר יותר, ביום רביעי פרשת שמות, י"ח טבת יתקיים א"ה הסיום הגדול ביוהנסבורג שבדרום אפריקה.

מעמד הסיום הגדול והמרכזי בניו יורק, ארה"ב, יתקיים א"ה ביום ראשון פרשת יתרו, י"ד שבט, וצפויים להגיע אליו בעז"ה רבנים ונציגי קהילות מקנדה ומארצות שונות בצפון ובדרום אמריקה, לצד אלפים רבים מתושבי ניו יורק, ניו ג'רזי, ונציגים מכל רחבי ארה"ב.

אירוע הסיום יתקיים בעזרת ה' בארגנטינה, בבירה בואנוס איירס, בסוף חודש אדר.

כרטיסי הכניסה לאירועי הסיום

ב'דרשו' מדגישים כי ההשתתפות במעמדי הסיום בירושלים ובתל אביב מיועדת לנבחני הארגון במסגרת התוכניות השונות, לפי סדר עדיפויות וקריטריונים שייקבעו בעזרת ה' על ידי הנהלת הארגון.

כאשר תחל חלוקת הכרטיסים יהיה פרסום נרחב בפלטפורמות שונות של הארגון ובכלי התקשורת החרדיים, על מנת ליידע את הנבחנים על תחילתו של תהליך חלוקת הכרטיסים, והיכולת שלהם לפנות ולבקש להיכלל בין הזוכים להשתתף במעמדי הסיום בראשות רבותינו גדולי התורה והחסידות שליט"א.

"בשלב זה מוקדם עדיין לטפל בנושא של חלוקת הכרטיסים", מבהירים בהנהלת הארגון, "ולכן אנחנו מבקשים שלא לפנות בטלפונים מיותרים עכשיו. אנחנו משקיעים מאמצים ומשאבים רבים כדי שהמענה במשרדי 'דרשו' יהיה מהיר, יעיל ואפקטיבי. בתקופות עומס אנחנו מוסיפים קווים ומתגברים צוותים מיוחדים כדי שהמענה ימשיך להיות מידי לכל פניה, ובעזרת ה' נעשה זאת גם הפעם כשיתקרב מועד הסיום".

כמו כן מבהירה הנהלת 'דרשו' כי החל משבוע הבא, תיפתח בעזרת ה' ההרשמה הגדולה לתוכניות 'קנין תורה', ו'קנין משניות', עבור החפצים להצטרף ללימוד ולמבחני 'הדף היומי' עם תחילת המחזור הבא.

"בתחילת המחזור הנוכחי השתתפו במבחנים למעלה מ-15,000 לומדי הדף היומי, והצפי שלנו הוא שהפעם הגידול במספר הנבחנים יהיה משמעותי הרבה יותר בעז"ה, ולכן אנחנו פותחים את ההרשמה בשלב מוקדם יותר, כך יהיה לנו קל יותר להתנהל ולהסדיר את מספר הנבחנים, מספר מקבלי המלגות וכל מה שקשור לחלק הלוגיסטי של ניהול המערך הענק של מבחני 'הדף היומי'.

"ומכאן תצא הקריאה: בואו והצטרפו לאותם רבבות שכבר ניסו והצליחו, ובואו והתחילו את לימוד הש"ס יחד עם כל עם ישראל, ותזכו גם אתם לסיים אותו בעזרת ה' מדי שבע שנים.

- התקשרו למשרדי 'דרשו' - 02-560-9000 והירשמו ל"מבחני הדף היומי".

המבצע הגדול ע

התחילת זמן

ארגון 'דרשו' ו'אחינו' יוצאים במבצע ענק לשבוע בלבד!
'זוכים זוכים'

18

תרומה של 18 ש"ח לחודש
קבל סט 'משנה ברורה' 'דרשו' מתנה
התרומה 13X18 תשלומים סה"כ 234 ש"ח

18

תרומה של 18 ש"ח לחודש
קבל סט 'משנה ברורה' 'דרשו'
+ כרך 'לקראת שבת' - דברים
+ כרטיס הגרלה ל 42.000 ש"ח מתנה
התרומה 15X18 תשלומים סה"כ 270 ש"ח

לפרטים נוספים ולקבל

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרו עסקית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אלול

לרגל תחילת זמן 'אלול' מבצע ענק ב'דרשו'
עם הספרים שכבשו את העולם התורני

משנה ברורה 'דרשו'

5 כרכים מפוארים עם ה'ביאורים ומוספים'

לקראת שבת - דברים

784 עמוד מלאי תוכן רוחני מרתק

(כולל מדורים מיוחדים לחודש אלול וימי הרחמים והסליחות)

הספר שכבש את העולם התורני

חלק מההנהלה שקלו לסגור את הישיבה ליום העצרת, כדי שלא יאונה כל רע לבני הישיבה. אבל הסבא מנובהרדוק לא הסכים לרעיון, אלא הודיע שכל סדרי הישיבה יימשכו כרגיל...

משכורת ענק לא שכנעה את בעל ה'כלי חמדה' לשמש כרב הקהילה...

הרב ישראל ליוש שליט"א

"ראה אנכי נתן לפניכם היום בְּרָכָה וּקְלָלָה" (דברים י"א, כ"ו)

המרחיבים את הדעת, ועל ידי שכר פירותיהם בעולם הזה, יכול הוא להוסיף לקנות לעצמו עוד תורה.

בעת מסעו של בעל ה'כלי חמדה', הגאון רבי מאיר דן פלוצקי זצ"ל לארצות הברית, כדי לאסוף כסף לישיבה ב'וורשא', הוצע לו לשמש כרב באחת מהעיריות, בהן נשא דרשה מאלפת ששבתה את לב השומעים.

ראשי הקהילה דיברו על ליבו שיאות להזמנתם לשמש כרב בקהילתם, אך הוא סירב. גם כאשר הוצעה לו משכורת גדולה מאוד, הוא עמד בסירובו ואמר: "איני דר אלא במקום תורה".

ראשי הקהילה התפלאו לשמע תשובתו של הרב: "מדוע הרב חושב שהמקום כאן אינו מקום תורה? הרי יש לנו כאן מתיבתא, ישיבה קטנה, שעורי תורה ועוד כהנה וכהנה?"

השיב רבי מאיר לראשי הקהילה: "המשנה באבות מספרת: 'אמר רבי יוסי בן קיסמא, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד, ונתן לי שלום, והחזרתי לו שלום. אמר לי, רבי, מאיזה מקום אתה. אמרתי לו, מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני. אמר לי, רבי, רצונך שתדור עמנו במקומנו, ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות. אמרתי לו, בני, אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה.' 'הבה נבין! איך ידע רבי יוסי בן קיסמא שמקומו של אותו אדם שהציע לו לדור עמו, אינו מקום תורה?', שאל הרב פלוצקי את בני שיחו.

הנה התורה נקטה כאן לשון 'ראיה'. גם בפרשת נצבים נאמר: "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע". ויש להבין: הרי הקב"ה לא הראה לעם ישראל כלום, הוא רק יידע אותם כי אם יבחרו בטוב הם יבורכו, וההיפך יקרה אם חלילה יבחרו ברע. אם כן, מדוע כתבה התורה לשון 'ראיה' ולא לשון 'שמיעה', כפי שמצינו במקומות אחרים בתורה: 'שמע ישראל', ובעוד מקומות? והשאלה מתחזקת עוד יותר, שהרי 'ראיה' היא יותר מ'שמיעה', כמובא בגמ' (ראש השנה כה, ב): 'לא תהא שמיעה גדולה מראיה', וא"כ מדוע דווקא כאן נזכרת לשון 'ראיה'?

אלא אמר ע"כ מרן ראש הישיבה, הגאון הגדול רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, שבשני הפסוקים שנזכרו לעיל התורה עוסקת בענין 'שכר ועונש', ובענין זה יכול כל אדם במעט שימת לב לראות בעיניו את האושר, השלווה והרוגע, שהם מנת חלקם של עושי רצונו ית'. ואילו האחרים, שאינם דבוקים בתורתו, השמחה מהם והלאה, ואת מקומה של השלווה תופסת העצבנות וחוסר הרגיעה.

שנינו במשנה בתחילת מסכת פאה: "אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה וכו' ותלמוד תורה כנגד כולם". ומבואר שעל ידי עסק התורה זוכים לאכול פירות בעולם הזה. ולכאורה משנה זו נסתרת מהגמרא (ברכות ה, א): "שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי ייסורים, אלו הן: תורה וארץ ישראל והעולם הבא, תורה מנין? שנאמר: 'אשרי הגבר אשר תישרנו ק-ה ומתורתך תלמדנו'". הרי מבואר שהזכיה בתורה היא על ידי קשיים וייסורים, וא"כ היכן פירות העולם הזה המובטחים במשנה במסכת פאה?

הנצי"ב בספרו 'העמק דבר' (בראשית כ"ו, ה'; שמות ט"ו, כ"ז) הקשה קושיא דומה: שהרי במשנה באבות (ו', ד') נאמר: "כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל", ומאידך אמרו בגמרא (עבודה זרה יט, ב): "כל העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו".

אלא ביאר הנצי"ב, שאכן הדרך להגיע לתורה היא ע"י ייסורים וקשיים, וע"י התנהגות פשטנית כדוגמת אכילת פת במלח ושתיית מים במשורה, אבל לאחר שהתנהג כך וכבר זכה לתורה והשיג את מעלתה, הרי אין מאושר ממנו, וזוכה להתפרנס ברווח בדברים

הביאו שולחן ועליו עוד שולחן ועוד שולחן וכסא, ושם למעלה, לאחר שהעלו אותו לרום השולחנות, ישב מרן ה'חפץ חיים' והחל לדבר...

"כדאי היה להיסחב ולהיטלטל מראדין לווילנא, הכל היה כדאי בשביל לחזק יהודי אחד באמונה ובטחון!!"

הרב בנימין בירנצווייג שליט"א

"ראה אנכי נתן לפניכם היום" (דברים י"א, כ"ו)

צריך ביאור מדוע פתח הכתוב בלשון יחיד 'ראה' וסיים בלשון רבים 'לפניכם'?

ישנו וורט נפלא שאמר רבי חיים מוורמזא [אחיו של המהר"ל]: "שאפילו יודע המוכיח כי מכל המקשיבים ללקחו יושפע רק אדם אחד ויחיד, אל ימנע דבריו מן הצבור, שכן מצינו למשה רבינו שדיבר בפני כל ישראל ואמר להם 'לפניכם' לשון רבים, וגם 'ראה' לשון יחיד, אלא שהוא דיבר לפני כל ישראל, אבל דבריו היו מכוונים אל היחיד, ולו הוא אמר 'ראה' [הובא בספר אוצרות התורה].

להשלמת הדברים יש להביא מה שכתוב בספרים, שבאה התורה ללמדנו, שכל אחד ואחד צריך להרגיש את דברי חז"ל כי 'כל העולם כולו חציו חייב וחציו זכאי ובא הוא ומכריע במעשהו כל העולם כולו', והנה זה מה שכתוב 'ראה' תראה אתה האחד, כי כל הנהגת הרבים תלויה בך, ה'לפניכם היום ברכה וקללה' תלויה ב'ראה' שלך. זה מוסיף ומחזק כי כדאי הוא להשקיע חיזוק ומוסר אף בשביל האחד כי במעשיו מכריע הוא את העולם כולו לחוב או לזכות.

נסענו עד וילנא לביתו של רבי חיים עוזר, כידוע אז לא היה כהיום שיש טלפון וברגעים ספורים יודעים לפרסם, הנה הוא מגיע עוד שעה עוד חצי שעה וכו', לכן רק לאחר שהגיע לווילנא, ידעו כי הוא באמת כבר הגיע.

"התעוררות והתרגשות הורגשו באויר. מיד כאשר הגענו לביתו של רבי חיים עוזר כבר התאספו חברי בית הדין ותלמידי החכמים, עד שכל הבית התמלא אנשים, הח"ח החל מיד לדבר ולדבר, זכורני כי היה מדהים לראות כיצד כל הגדולים, וגאון ישראל רבי חיים עוזר בראשם, עומדים בכפיפות קומה מול הישיש ובולעים כל מילה מדיבורו. לא התקרבת לישולחן, הצפיפות היתה רבה. בינתיים כאשר דיבר ודיבר עסקני וילנא רבתי התפזרו ברחבי העיר, והחלו להדביק מודעות, כי היום בערב החפץ חיים ידבר לפני הנשים בבית הכנסת הגדול.

"בלילה התאספו בבית הכנסת הגדול כששת אלפי נשים, אלתתפלא על הדבר כי וילנא היתה עיר גדולה והיו בה יותר מששת אלפים נשים. נשאלת השאלה כיצד החפץ חיים יוכל לדרוש לפני קהל גדול כל כך. הרי הוא היה זקן ותשוש ורמקול לא היה, מה עושים? - הביאו שולחן ועליו עוד שולחן ועוד שולחן וכסא, ושם למעלה, לאחר שהעלו אותו לרום השולחנות, ישב והחל לדבר, ותתפלא לשמוע קול ברמה נשמע... שמעו את קולו, הוא דיבר דברי חיזוק לנשים. עמדתו בחוץ מרחוק להמתין לסייע לו אח"כ, לא נכנסתי כמובן, רק הבחנתי מרחוק כי הוא גם בכה באמצע דרשתו.

"כאשר הסתיימה הדרשה, הוא היה חלש ורפה ברכיים מחולשת הדרך שעברה עליו באותו יום, וקושי הדרשה גם יחד. יהודים מיהרו

בספר המגידים מביא הגה"צ ר' שלום שבדרון, מעשה נפלא מימי זקנותו של מרנא החפץ חיים זיע"א: היה זה בזקנותו של החפץ חיים, ביום בהיר הגיעה בקשה מרבי חיים עוזר מווילנא, כי זקוקים לו בוילנא לבוא ולחזק את טהרת בנות ישראל וטהרת המשפחה.

בני הבית של החפץ חיים ידעו כי נסיעה כזו מסוכנת בשבילו, ואמרו לו שאסור לנסוע וזו סכנה עבירו, החפץ חיים החזיר להם: "אם רבי חיים עוזר ביקש והודיע שצריך לבוא אז אני אבוא". כיון שבנסיעה כזו לא היה מנוס מהצורך לסייע לחפץ חיים, כי לא יכול היה לעבור דרך כזו ללא תמיכה ועזרה, ניצלו בני הבית את המציאות ואמרו לו: "אנו לא נוכל להשתתף בנסיעה, אנו פחדים לסייע בדרך מתישה ומסוכנת", הגיב החפץ חיים: "אם לא תלכו עמי אסע לבדי", והם ידעו כי כאשר הוא החליט לנסוע לבד הוא יממש את חפצו.

החליטו כמה מבני המשפחה כי אין ברירה אלא להתחיל להתארגן לנסיעה, "הייתי בחור צעיר", סיפר אחד מעדי הראיה לסיפור זה, "הרהרתי לעצמי: החפץ חיים ורבי חיים עוזר מתוועדים יחד ואני אפסיד, לכן ביקשתי שם מהנכדים של החפץ חיים כי יתנו לי להצטרף לנסיעה, ואכן היתה לי נשיאות חן, קיבלו את בקשתי,

סיום השי"ס העור למי

יר — זד שבטי ישראל

בשמחה של מצווה עבידנא יומא טובא לרבנן ותלמידיהון בכל רחבי תבל, רבבי רבבות אלפי ישראל לומדי 'הדף היומי', ורבבות משתתפי תכניות 'דרשו' אשר הגדילו ליטול על עצמם נועם עול הלימוד, השינון והחזרה, והעמידה במבחנים לידיעת 'הדף היומי'. ראו בני חביבי דעסקין בחוותא דילי.

יחד שבטי ישראל נגיל ונעלוז בתורתינו הקדושה בעוז ובתעצומות, בשמחה אדירה ופורצת גבולות להאדיר את לומדי התורה, ולהרבות המצטרפים ללימוד 'הדף היומי' ולמקבלים על עצמם את השינון והחזרה לידיעת התורה.

ישראל
בנייני האומה
מוצש"ק ל' כסליו

ישראל
יד אליהו
יום המישי י"ב טבת

אירופה
אוקספורד - בריטניה
הכנסיה העולמית של 'דרשו'
שבת פרשת ויחי י"ג - ט"ו טבת

ארה"ב
פיינדנשל סנטר
יום ראשון י"ד שבט

דרום אמריקה
בואנוס איירס
יום שני
ה' ניסן

דרום אפריקה
מרכז הקונגרסים דאעק
יום רביעי
י"ח טבת

פריז
דום ד'ה פריז
יום ראשון
ט"ו טבת

מנשסטר
מנשסטר אוונט סיטי
יום ראשון
ה' טבת

לונדון
הייתרופ פארק ריזורט
מוצאי שבת קודש
י"ד טבת

השעה מתחילה להתאחר, האב מביט בשעון בעצבנות גוברת. השעה כבר 14:00 בצהריים, הוא תקוע על אם הדרך, הם עוד אמורים להגיע לדרום הארץ, ואין לו מוצא מהסבך, הרכב תקוע. הוא שב ויוצא אל הכביש, עיניו מיואשות למדי, ואז הוא נזכר במפתח המאסטר...

הכתובת המובטחת לפעול ישועות נדירות

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"פֶּתַח תְּפִתַּח" (דברים ט"ו, י"א)

אחד הדברים המפעימים ביותר בהם מתייחד העם היהודי, הוא הנתינה ההדדית הנפלאה. בכל הזדמנות, מדהים לראות את ההתגייסות ההמונית של כל אחינו בני ישראל, בכל מקום שהם, לעזרת אחיהם הנתונים בצרה, לטובת שכנים נזקקים ועניים מצויים. כמה מרגש לעמוד בערבו של יום בבית כנסת מצוי, ולראות עוד ועוד יהודים עוצרים ליד מקבץ נדבות אלמוני, ומעניקים לו מלחמם. כמה מפעים לראות אנשים שהם בעצם בקושי 'סוגרים את החודש', ובכל זאת הצצה בחשבון הבנק שלהם תגלה הוראות קבע לגופי צדקה ולארגונים שונים. כמה מדהים לשמוע על אילי הון שמעבירים תרומות עתק למטרות טובות וראויות, מתוך הבנה לחשיבות הצדקה ולקיומה בעם היהודי.

זה מדהים עוד יותר, בהתחשב בכך שהעולם הרחב של ימינו, השדה האנושי הבינלאומי, הוא עולם של תחרות גשמית קשה. צאו וראו את בורסות המניות הגדולות בעולם, ותגלו אנשים שעושרם מופלג עד אין קץ - ובכל זאת הם אינם נותנים מנוחה לעצמם ומבקשים לזכות בכסף נוסף. בכלל לא מובן מאליו, שאדם יוותר על כספו שלו, ופשוט יעניק אותו לאחרים, כדרכו של העם היהודי - מיליונרים, עשירים, אמידים, ממוצעים, ואף עניים בעצמם - שכולם לא מוותרים על הזכות לתת צדקה.

הדבר מחייב התבוננות: מה יש בה, בנתינת הצדקה, שגורם לכולנו להתחבר אליה ובעוצמה כה גדולה? מהו הקסם המסתורי הטמון בין האצבעות המעניקות צדקה, המביא את כולנו לרצות לשוב ולעשות את הפעולה הזו עוד ועוד? מדוע חז"ל כבר מבטיחים שכח הצדקה כה רב ועצום לחולל ישועות?! מדוע עינינו הרואות שנותני הצדקה זוכים לשפע שמימי פלאי?! מה הסוד לכך שמצוות הצדקה מביאה בכנפיה ישועות למעלה מדרך הטבע?!

את התשובה לכך נגלה בפרשת השבוע, בה אנו זוכים במתנה יקרה זו - במצוות הצדקה. התורה מצווה אותנו להפריש צדקה, ומציינת כי היא מעניקה לנו את מצוות הצדקה עקב העובדה ש'לא יחדל מן אביון'. הרה"ק בעל ה'כתב סופר' זי"ע חושף כוונה נסתרת בדברי הפסוק, וכך הוא מגלה:

אבא שבשמים אומר לנו, לכל יהודי: ראה נא. אני מפקיד בידך את הזכות להחיות את נפש העני, נותן לך במתנה את הזכות הזו, כדי שתוכל לפתוח לעצמך את שערי השפע, להינצל מכל רע. אני מעניק לך את ההזדמנות לעורר על עצמך את רחמי שמים, שזכות הצדקה תעמוד לצידיך ותדאג עבורך.

אני עושה את זה בשבילך, לא בשביל האביונים, הם כבר יסתדרו. אני אחראי עליהם, אני אביהם, 'לא יחדל מן אביון' - האביון לא יאבד בעוניו, אני ה' דואג לו. השאלה היא רק אם אתה תזכה להיות המשקיע הנבון, שנותן מכספו לעני ורוכש בכך זכויות כבירות. הקדוש ברוך הוא שולח אליך עני? - הוא לא שולח אליך מישהו שיקח מכספך, הוא שולח אליך 'השקעת זהב'. שים כסף אצל העני, ותן לבורא עולם לשלם את התמורה המלאה לכספך, בשפע רב!

מפתיע לגלות את הסוד האמיתי: יותר משהעשיר מעניק לעני, העני הוא המעניק לעשיר. כשעני ניצב לנגד עינינו, ניצבת לפנינו 'השקעת זהב' כדאית במיוחד, מניח שבורא עולם חתום עליה שכדאי להשקיע בה. רוצה לפתוח לעצמך את שערי השפע? רוצה להציל את עצמך ומשפחתך מכל רע? רוצה להרעיף על עצמך שפע אושר ועושר? - בבקשה, הנה המפתח: שים כסף אצל העני, תרום לו בעין יפה, ותזכה!

הבה נאמץ את המסר הזה לתשומת ליבנו. לפעמים אנו עלולים להיתקל בריבוי בקשות, לפעמים דופקים בדלת בשעות מאוחרות,

לפעמים טורדים את המנוחה, ולפעמים אנו עלולים לחוש 'כמה אני כבר יכול לתת...'

ככל שזוכור שכל הזדמנות לתת צדקה היא הזדמנות עסקית רווחית, שכל פניה אלינו בבקשת נדבה היא רגע של השקעה כדאית, שכל נתינת צדקה היא הפותחת לנו שערי טובה ושפע - כך ייקל עלינו להעניק לעני מכל הלב, מתוך שמחה ובחיוך רחב, ובורא עולם ישלם שכרנו בכפל כפליים!

הכתובת האמיתית לישועה!

חילוץ פלאי בערב שבת...

היה זה לפני כעשרים שנה, בבחינת 'בימים ההם - בזמן הזה'. היו אלה ימי בין הזמנים, עת משפחה מצפון הארץ התעתדה לשבות את השבת בבית הורי האב, המתגוררים בדרום הארץ. הם יצאו מביתם ביום ששי בשעת בוקר מוקדמת, והתכוונו לפוש וליהנות עד חצות היום בפארק עין זיתים המצוי לא הרחק ממירון, ומשם להמשיך דרומה. הם החנו את הרכב בחניון הפארק - שבאותם ימים היה חורשת עפר שקטה ולא סלולה, וכולם ירדו להשתעשע ברחבי הפארק.

שעת הצהריים הגיעה, ובני המשפחה החליטו לשוב לרכב, ולהמשיך במסע לכיוון דרום הארץ. האב התניע את הרכב, ואז התברר כי כשהחנה אותו - לא הבחין בגזע עץ שבשולי החניון, ולמעשה - הגלגלים האחוריים חוננים מעברו השני של הגזע. הוא ניסה לחוץ בכל הכח על דוושת הגז - כדי שהרכב יצליח לעלות על המחסום שיצר גזע העץ, אך לנוכח ההדף - שקע החול שמתחת הגלגלים האחוריים עוד יותר, והרכב כולו שקע עוד יותר, כשגזע העץ מתחת לטבורו, לא מאפשר לו לצאת.

האב ניסה את כוחו בכל דרך אפשרית, גם ה'ג'ק' המוכן לעת צרה נשלף, אך דבר לא עזר. כל המאמצים הובילו לתוצאה אחת: החול שמתחת הגלגלים שוקע עוד יותר, הרכב הולך ושוקע, כשרק גזע העץ תקוע תחת גחון הרכב, לא מאפשר תזוזה.

עד מהרה הבין האב כי כאן נדרשת עזרה דחופה, ויצא אל הכביש בנסיון לעצור רכבים חולפים, אלא שהם לא מיהרו לעצור - הכניסה לחניון היא בעמק שבין עליה וירידה, וכל רכב המגיע - מאיץ כדי להמשיך בתנופה בעליה. הוא יכול לעמוד כך עוד שעות ואיש לא יעצור...

השעה מתחילה להתאחר, האב מביט בשעון בעצבנות גוברת. השעה כבר 2:00 בצהריים, הוא תקוע על אם הדרך, הם עוד אמורים להגיע לדרום הארץ, ואין לו מוצא מהסבך, הרכב תקוע. הוא שב ויוצא אל הכביש, עיניו מיואשות למדי, ואז הוא נזכר במפתח המאסטר שפותח את כל השערים, בכח הגדול ביותר לחלק יהודי מכל צרה, והוא אומר בפה מלא:

'רבונו של עולם, אני מתפלל שתעזרני ותחלצני מהמקום הזה, רק בכוחך הגדול לחלץ את הרכב. אני מבטיח בזה סכום כסף נכבד לצדקה, ואני מבקש שהצדקה - שכוחה רב ועצום לפעול ישועות, תפתח את השערים, מטבעות הצדקה יהיו השמן בגלגלי רכבי,

האב ניסה את כוחו בכל דרך אפשרית, גם ה'ג'ק' המוכן לעת צרה נשלף, אך דבר לא עזר. כל המאמצים הובילו לתוצאה אחת: החול שמתחת הגלגלים שוקע עוד יותר

ואצליח להגיע לדרום הארץ לשבת הקרובה במהירות האפשרית! טרם כילה האיש לדבר, והנה למולו נעצר רכב מסחרי גדול, משולט למלוא אורכו וממותג כשייך לקיבוץ יראון הצפוני. האמת, שהוא לא ציפה שבדיוק הרכב הזה יעצור, אך הנהג - מראהו כבן קיבוץ מצוי, בחר דווקא לעצור בדיוק במקום בו רבים לא עוצרים. להפתעתו, מתברר שהנהג עצר בדיוק שם כדי לאפשר לשני טרמפיסטים שתעו בדרכם לרדת, והוא שואל האם גם הוא זקוק לעזרה...

'אכן כן!' - קרא האב בקול כטובע הנאחז בקש, 'רכבי נתקע בחול שבחניון, ואינני יכול לחלצו. שמא יש בידך לעזור לי, אולי לקשור את הרכב לרכבך ולחלצו?' - שאל בתקווה. 'אני יכול, רק אעשה פרסה ואשוב אליך' - אמר הנהג ועמד בדיבורו, כשהוא מתייבב לסייע לחילוץ הרכב.

ואז התברר, כי הנהג שעצר - היה בטוח שהנהג התקוע מחזיק בחבלים עבים שביכולתם לחלץ רכב, שהרי אם אין לו חבלים כאלה - איך יגרור רכב אחד את הרכב השני? להפתעתו, התברר שאין לבעל הרכב התקוע חבלים, והנהג המזדמן כמעט יצא לדרכו מאוכזב, שכן אינו יכול לסייע...

כששב לרכבו, רגע לפני שהתניע, החליט משום מה לחטט בתא המטען. למרבה הפלא, התברר כי יש באמתחתו חבלים, 'כנראה, כשסייעתי למישהו להוריד דודי שמש מהגג, שכחתי אותם באוטו' - הסביר כמתנצל, ועל אתר התכופף לרכב התקוע, קשר אותו היטב לרכבו, ונכנס אליו בזריזות.

הוא התניע את הרכב, לחץ על דוושת הגז בעוצמה רבה, קול שאון נשמע ברמה וענן אבק התאבך ממעל. עוד לחיצה, ועוד אחת, והנה הרכב התקוע כמתעופף לו מעבר לגזע, מחולץ בשלום...

בעל הרכב התקוע לא מצא את המילים להודות לנהג המזדמן שכבר הסתלק מהמקום כלעומת שבא. הוא התניע את רכבו ויצא דרומה, כשלכל אורך הדרך הוא מספר לילדיו על הנס הגדול שהתחולל כאן, כיצד נהג לא צפוי, עצר במקום לא צפוי, מצא חבלים באופן

לא צפוי, וחילץ את הרכב באופן פלאי ממש.

'וכל זאת בכח הצדקה!' - אמר האב בהתרגשות, 'ראו נא ראו מה היא חוללה, איזו מהפך שמימי עוררה. רגע לפני שנתתי צדקה - היינו חסרי אונים, נטולי סיכוי להיחלץ מכאן. ועתה, בכח הצדקה, ראו מה התחולל, כמה גדול הנס, הרי זה חילוץ של צדקה ממש!'

כי אכן כן! גם כשאין סיכוי, כשענן שחור נראה באופק, כשנראה שהמצב תקוע ללא מוצא - כח הצדקה הוא מפתח אדיר לחולל ישועה פלאית, השגחה מופלאה, צירוף מקרים מדהים שמוביל לחילוץ מהמצב הבעייתי. וסיפור זה, אותו שלח לנו בעל המעשה במכתב אישי, קורא לעברנו בעוצמה רבה:

יהודי, אם אתה מתמודד, אם קשה לך משהו, אם אתה מרגיש אבוד - אל תאבד עשתונות! גש לקופת הצדקה, תן מליבך, מנפשך, כנדבת ידך. חפש לך עני ותן לו מכל הלב, מצא לך יהודי נזקק והענק לו מטובך. ככל שתיתן יותר צדקה, ככל שתיתן לצדקה את הכח - כך ייפתחו לך שערי שמים ותזכה בחיים טובים ומאושרים!

העשיר - האחרון בתור?

חדר ההמתנה של כ"ק האדמו"ר מקופיטשניץ זי"ע, המה אדם תמיד. אלו באים לפעול ישועה, אחרים באים לבקש עצה, שועי עולם ביקשו לתת פדיון נפש הגון, ולא מעט נזקקים ושוברי לב ביקשו מתת יד הגונה. הרבי קיבל את כולם בחום, והורה לגבאי לבכר ולהעדיף להכניס אליו את פושטי היד מבקשי הנדבות, עוד לפני שייכנסו הגבירים בעלי ההון...

פעם נקלע למקום אדם עשיר מאוד, ובראותו זאת - חש פגוע ונעלב. מדוע הרבי מעדיף לקבל את מבקשי נדבתו תחילה? הלא זמנו יקר, כל דקה שווה כסף, הוא ממתין כאן ובידיו מעטפה תפוחה. מדוע מבקשי הנדבות קודמים לו?!

כשנכנס אל הרבי, לא הצליח לעצור בנפשו, ושטח בפניו את תמיהתו. נענה לו הרבי ואמר: 'וכי מה אתה חושב, הלא אתה בא אליי כדי לפעול ישועה, להבטיח ברכה בעסקיך. וכי מה אני ומה חיי להבטיח ליהודים ישועות? וכי מנין לי הכח לברכך שתצליח בעסקיך? וכי כיצד אני יכול להבטיח לך את הברכה הנכספת? -

כל זאת' - המשיך הרבי ואמר - 'אני עושה רק בכח הצדקה, בזכות שאני מקפיד לתת צדקה ברוחב לב לכל מבקשי פניי. נו, אמור לי אתה, וכי יכול אני לקבלך לפני מבקשי הצדקה? הלא כל כוחי לברכך נובע מהם, כל עוצמת ברכותיי מגיעה מהם, חובה עליי להקדים ולקבלם תחילה, כדי שיהיו לי הכח והיכולת לברכך מכל הלב, ולהשפיע עליך טובה וברכה!'

את הסיפור סיפר נכדו, כ"ק האדמו"ר מקופיטשניץ שליט"א, והוסיף שהיה שגור בפי זקנו המסר העולה מהסיפור: 'זורע צדקות - מצמיח ישועות'. נתינת צדקה כמוה כזריעה, המצמיחה ישועה מובטחת וברוכה. הבה נזרע הרבה צדקה, נפזר צדקה ברוחב לב, למען יהיו חיינו חיי ישועה וברכה תמיד!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

* הרצאות מיוחדות לחודש אלול

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

עוד לא היה כבושם הזה:

עשרות אלפי חוברות 'גישמאק בלימוד' יחולקו ע"י 'אחינו' בהיכלי הישיבות הקדושות

מדובר בחיבור אשר ערכו לא יסולא בפז, ובו 18 עצות מעשיות
להחדרת תחושת מתיקות וערבות בלימוד התורה

בשורה מיוחדת לרבבות בחורי הישיבות הקדושות. בשבועות הקרובים תתבצע חלוקת ענק של למעלה מ-30 אלף חוברות 'גישמאק בלימוד', אשר כל מהותן ותכליתן לאפשר לצעירי הצאן בחורי החמד הלומדים בישיבות הקדושות, לזכות בהרגשת מתיקות וערבות התורה, וליהנות מהיכולת שניתנה בידם להתענג על התורה הקדושה מבוקר ועד ליל.

החוברות כוללות רשימה של 18 עצות מעשיות להחדרת ה'גישמאק' בלימוד התורה, כשכל אחת מהעצות הללו מובאת בהרחבה, עם דוגמאות מעשיות המאפשרות ללומד להבין אותן היטב, להתנסות בהן במספר קטעים מתוך הש"ס, ולרכוש את היכולת ליישם אותן בפועל בכוחות עצמו גם בסוגיות אחרות בכל מסכתות הש"ס.

מדובר בפרי עמל ויצירה שנערכה במשך שנים על ידי מחנכים ברי אורייין, אשר רוכזו יחד לשם כך על ידי 'מוקד הישיבה', פרויקט השילוב והסיוע לתלמידי הישיבות, המופעל על ידי 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו'.

זה כמה שנים פועל 'מוקד הישיבה' בכמה מישורים, החל מייעוץ טלפוני על ידי אברכים תלמידי חכמים לבחורים הפונים עם שלל בעיות לימודיות, חברתיות ורוחניות שאיתן הם מתמודדים בחיי הישיבה.

באחרונה הוקם גם מוקד טלפוני ייעודי לבחורים שמנסים להרגיש מתיקות וערבות בלימוד התורה, אבל לכך נגיע בהמשך.

אחד הפרויקטים היותר גדולים שמפעיל המוקד, הוא פרויקט החונכים של 'מוקד הישיבה'. במסגרת זו יוצאים מדי יום מאות אברכים תלמידי חכמים ויראי שמים, ומתפרשים בהיכלי הישיבות הקדושות, כדי לחזק ברכיים כושלות בלימוד התורה, כשכל הפעילות החינוכית מתבצעת אך ורק על ידי אברכים יראים ושלמים, בהכוונתם של רבותינו גדולי התורה.

במשך השנים הגיעה הנהלת 'מוקד הישיבה' למסקנה המתבקשת, כי הסיבה המרכזית לבעיות עמן מתמודדים בני הישיבות, היא המחסור בתחושת ה'גישמאק' בלימוד הגמרא. בשל כך נקלעים בחורים לפעמים לבעיות משמעת, בגלל זה הם חווים בלימודם תחושת עייפות, וכשהגמרא נפתחת משתלטת עליהם תחושה של לאות אינסופית, כאילו נדרשו לעבוד עבודת פרך, במקום שיתקיימו בהם דברי הכתובים ומאמרי חז"ל המתארים את לימוד

התורה כתענוג עילאי שאין למעלה הימנו. "זה בא לידי ביטוי ביתר שאת כשהבחור חווה קשיים לימודיים של ממש", אומרים ב'מוקד הישיבה', "אבל גם בחורים רגילים ואפילו מוכשרים מאוד, מרגישים תסכול. הם צריכים לשבת כל היום ליד הגמרא שאליה הם לא מרגישים שום חיבור למרבה הצער".

"בחוברת הזאת ישנן למעשה 18 דרכים להשגת ה'גישמאק' בלימוד", מוסיפים ב'מוקד הישיבה'. אבל הקו המקשר והמרכזי שבעצם מחבר את כל 18 הדרכים הוא קודם כל להבין עד כמה הגמרא היא בעצם יצירה שמימית של חכמה עצומה. כמה כל מילה מחושבת, כל שאלה היא 'בומבידגע קושיא', כל תירוץ הוא 'אייערנע תירוך'.

"מי שלומד גמרא כמו שהוא קורא 'תהילים', בדרך כלל לא ירגיש הנאה בלימוד. הוא חוזר 'כמו תוכי' על השאלה של הגמרא, משנן את התשובה, אבל השאלה מעולם לא כאבה לו, היא לא הציקה לו ולכן התירוץ לא ישמח אותו. איך אפשר לשמוח עם תירוץ שמיישב שאלה שבכלל לא כאבה לך? למה שזה ישמח אותך?

"לעומת זאת, מי שמפנים ומבין את העוצמה הרבה הטמונה בכל מילה בגמרא, מפתח רגש של אכפתיות. זה נהיה לו מאוד מאוד חשוב לדעת אם המשנה שלנו היא כדעת רבי מאיר או כדעת רבי

המשך בעמוד 31

יש לדון על גרים שנתגיירו בזמן שאין בית המקדש, האם כשיבנה בית המקדש יתחייבו קרבן?

זווית
הלכתית
ב'דף היומי'

הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א
מורה הוראה נאות שמחה - מודיעין עילית

בדין גירי צדק שנתגיירו בזמן שאין ביהמ"ק קיים, האם חל
שינוי בגירותם ברגע שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו

עתה נדון בגר שנתגייר בזמן הזה בלי קרבן האם יצטרך להביא קרבן בזמן שיבנה בית המקדש, הנה נתבאר ברמב"ם שהבאנו שכשיבנה בית המקדש חייב בקרבן, ומקורו מהגמרא בכריתות (דף ט). שהיה חיוב על גר שיפריש סכום כסף לקניית קרבן גרות כשיבנה בית המקדש, ורבנן יוחנן בן זכאי ביטל זאת מפני חשש תקלה, הרי מבואר שכשיבנה בית המקדש חייב בקרבן, אלא שיש להסתפק אם חוזר ונאסר מלבוא בקהל עד שיביא קרבן, או שכיון הוכשר אינו חוזר ונאסר, וכצד זה נקט בפשיטות האבני נזר שם.

אמנם יש להבין למה רק על גר חייבו להפריש כסף לקרבנו, ולמה לא חייבו שכל אם בישראל שילדה בן או בת במזל טוב שתפריש כסף לקרבן. ושאלה זו הקשו התוס' ותי' שיוולדת קרבנה נועד רק להכשירה בקדשים, אך גר מביא קרבן להתירו בקהל, נראה לבאר דבריהם שטמא שזקוק לקרבן הרי כשיבוא לבית המקדש יודיעו לו שלא יאכל קרבנות לפני שמביא כפרתו, אבל גר הרי אסור באשתו ויש לחוש לתקלה, לכן צריך שיהיה מוכן ומזומן להקריב קרבנו.

וכיון שיש מהאחרונים שכתבו מסברא שכיון שהוכשר הגר בזמן הזה לא יחזור ויאסר, שלחתי לפני הרבה שנים את ידידי הרה"ג משה ישראלזון שליט"א שישאל את זקנו מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל מה דין הגר בזה"ל כשיבנה המקדש, השיבו מרן על אתר איזה שאלה זו? הרי זה תוס' מפורש בכריתות דף ט. שאסור לבוא בקהל. ויה"ר שיבנה בית המקדש ותחזינה ענינו בעיני בשר בבנין המקדש והקרבת הקרבנות כהלכה.

גר שמתגייר בזמן בית המקדש צריך להביא קרבן ובלי זה חסר בגיור שלו, אך בזמן שאין בית המקדש קיים יכול להתגייר בלי קרבן כמבואר בגמרא כריתות (ט.). שמרבים מן הפסוק שכתוב 'לדורותיכם' שגם כשאין בית המקדש יוכלו לקבל גרים.

ובכן יש לדון על כל הגרים שנתגיירו בזמן שאין בית המקדש, האם כשיבנה בית המקדש יתחייבו קרבן, והאם יהיו אסורים לבוא בקהל עד הבאת הקרבן, או שמא מאחר שנשלם הגיור בלי קרבן כפי שנתרבה מן הפסוק 'לדורותיכם' הרי הוא כישראל לכל דבריו ואינו חוזר ונאסר כשיבנה בית המקדש.

תחילה יש לבאר דין הגר בזמן בית המקדש אם מותר לבוא בקהל, הנה בכריתות ריש פ"ב מונה המשנה ארבעה מחוסרי כפרה שאסורים באכילת קדשים עד הבאת קרבנם ורבי אליעזר בן יעקב הוסיף גם גר שאסור באכילת קדשים עד הבאת קרבנו, והגמרא אומרת שת"ק לא מנה את הגר כיון שקרבן הגר בא להכשירו בקהל, ודעת רש"י (דף ח:) ותוס' (דף ב:) והשטמ"ק שגם ת"ק סובר שהגר אסור בקדשים אלא שאין ראוי למנותו במנין מחוסרי כפרה כיון שהוא פסול מלבוא בקהל ופוסל אשה לכהונה עד שיביא קרבן, ואין ביניהם מחלוקת לדניא, ורבנו גרשום והברטנורא סוברים שלדעת ת"ק אסור לבוא בקהל אבל לא נאסר באכילת קדשים.

והרמב"ם תחילת הלכות מחוסרי כפרה כתב שהגר אף שהוא אסור לאכול בקדשים אינו בכלל מחוסרי כפרה שקרבנו ערבו להיות גר גמור ולהיות ככל כשירי ישראל ומפני זה אינו אוכל בקדשים שעדיין לא נעשה ככשירי ישראל, וכיון שיביא כפרתו ויעשה ישראל כשר אוכל בקדשים עכ"ל, ובהלכות איסורי ביאה פ"ג כתב שכשירצה הגוי להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן, ובזמן הזה שאין שם קרבן צריך מילה וטבילה, וכשיבנה בית המקדש יביא קרבנו עכ"ל. דעת החפץ חיים בליקוטי הלכות כריתות פ"ב בדעת הרמב"ם שעד שלא הביא קרבנו אסור בקהל ובקדשים בזמן שבית המקדש היה קיים, וכן פירשו המהר"י קורקוס והלח"מ דעת הרמב"ם, אכן החזו"א בכריתות כתב שמדלא הזכיר הרמב"ם שאסור בקהל משמע שסובר שאין הקרבן מעכבו מלבוא בקהל, ומה שלמדו בגמרא מ'לדורותיכם' היינו שבוודאי אין הקרבן מעכב כשם שאפשר להתגייר בזמן שאין בית המקדש, ומה שאמרו בגמרא שהקרבן להכשירו בקהל הכוונה שיהיה מוכשר ומיוחד להתחשב בקהל ישראל, אכן החיד"א בשו"ת חיים שאל (ח"א סי' פ') וכן האבני נזר (יו"ד סי' שמ"ד) נקטו בפשיטות בדעת הרמב"ם שאסר בקהל.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

מתי יוצא לומר 3 פעמים ביום 'לדוד ה' אורי וישעי' בתפילות חודש אלול?

הלכה
במעגל
השנה

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א
נלקט ממשנתו ב'מהדורת דרשו'

והאם תקיעת שופר של חודש אלול, נחשבת כהפסק
'בין הפרקים' ובאמצע שמונה עשרה?

דונם הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעורר לב הלומדים, ולהלכה יש לעיין במקורות. הובאו בביאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'

בערב, במטה אפרים (ס"ו) כתב שזמנו הוא לאחר תפילת מנחה, וזה הכונה 'בערב', ובאלף המגן (ס"ק י) כתב שתלוי הדבר במנהגים, שיש נהגו לאומרו אחר תפילת מנחה, ויש נהגו לאומרו לאחר תפילת ערבית.

דבר מצוי הוא שאחד הנוהג לאומרו לאחר תפילת מנחה, מזדמן למנין של תפילת ערבית שהם נוהגים לומר לאחר ערבית את המזור 'לדוד ה' אורי', האם יש לו לאומרו איתם אף שכבר אמר לאחר תפילת מנחה, וגם בשחרים, וכרב יצא ידי המנהג לאומרו בוקר וערב בכל יום? דעת הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה ראש השנה אורחות הלכה הערה 3) שעליו לאומרו עמהם שנית [ומסתבר שה"ה להיפך אם נוהג לאומרו לאחר תפילת ערבית והזדמן למנין של מנחה שאומרים מזמור זה לאחריו, שיש לאומרו עמהם אף שיאמרו אח"כ בתפילת ערבית כמנהגו].

אכן דעת הגר"ש אלישיב (באר ישראל להגרא"צ ישראלזון עמוד יח) שאם אמר כבר בתפילת מנחה, אין צריך לחזור ולאומרו בתפילת ערבית. וכן כתב המשנה הלכות (נתיבות ההלכה גליון 24 עמוד 38). ולהשלים הענין נוסף כאן עוד שתי הלכות מענין של אמירת מזמור זה בחודש אלול: אם גמר תפילת הלחש של ערבית והציבור אומר 'לדוד ה' אורי', והוא עדיין לא אמר עלינו לשבח, הורה הגר"נ קרליין (ימי הרחמים, הרב ספטימוס עמוד ו) שיאמר 'לדוד ה' אורי' עם הציבור ואח"כ יאמר עלינו לשבח.

וברכו שנוהגים לומר לאחר התפילה, הורה החזו"א (אורחות רבנו ח"א עמוד ע) שיש לאומרו לאחר אמירת 'לדוד ה' אורי', שכיון שתיקנו לומר 'ברכו' בסוף התפילה בגלל המאחרים לתפילה, עדיף לאחר לאומרו בסיום התפילה.

האם יש דין תשלומין לתקיעת שופר של חודש אלול?

המנהג לתקוע בשופר בכל חודש אלול לאחר התפילה, כתב הרמ"א (סימן תקפא סעיף א) שיש לעשותו לאחר תפילת שחרית. וכן כתב במנשה ברורה (ס"ק ג) שיש לתקוע בכל בוקר לאחר התפילה. במקרה שלא תקעו בציבור בבוקר, בגלל שלא היה שופר או מכל סיבה אחרת, האם יש ענין של תשלומין, לתקוע אחר תפילת מנחה? בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סימן כא אות ה) כתב, שיש ענין לתקוע לאחר תפילת מנחה אם לא תקעו בשחרית, כיון שהמהגג הוא לתקוע פעם אחת ביום כדי לעורר הלבבות, אלא שקבעוהו בתפילת שחרית כיון שכולם נמצאים בבית הכנסת, וגם כדי לעורר את העם לתשובה קודם יציאתם למלאכתם, אבל אם לא תקעו בשחרית נשאר הענין של חיוב התקיעה לפחות פעם אחת ביום, ויתקעו לאחר תפילת מנחה.

מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (הליכות והנהגות תשרי עמוד 3) שהתקיעה נקבעה לאחר תפילת שחרית ואין ענין בהשלמת התקיעה לאחר תפילת מנחה באם לא תקעו, וכמו כן דעתו היא (שם) שאם מתפלל ביחידות באלול, אין צריך לתקוע אח"כ כשיש לו ציבור, וכן כתב בשו"ת ציץ אליעזר (חי"ב סימן מח).

האם תקיעת שופר של חודש אלול, נחשבת כהפסק 'בין הפרקים' ובאמצע שמונה עשרה?

קורה הדבר שמנין אחד אין להם מי שיתקע את התקיעה שבסוף התפילה בחודש אלול, וישנו אחד כזה, רק במנין השני אבל שם אוחזים באמצע ברכות קריאת שמע, השאלה שנשאלה האם יכול זה האחז באמצע ברכות קריאת שמע, לתקוע למנין הראשון שאין להם בעל תוקע, האם זה נחשב כהפסק, שהרי אסור להפסיק באמצע קריאת שמע וברכותיה?

ואם עומד אדם באמצע תפילת שמונה עשרה, והאריך בתפילתו, וכבר אוחזים הציבור בסוף התפילה בתקיעת שופר, דעת הגר"ח קניבסקי (נתיבות ההלכה גליון 31 עמוד 168) שמותר לו להפסיק מתפילתו ולשמוע את התקיעות ואין בזה משום הפסק בתפילה. וכן כתב בשו"ת משנת יוסף (ח"ט סימן סז).

מתי יוצא לומר 3 פעמים ביום 'לדוד ה' אורי וישעי' בתפילות חודש אלול? כתב המשנה ברורה (סימן תקפא ס"ק ב) ונוהגין במדינותינו מראש חודש אלול עד יום הכיפורים לומר בכל יום אחר גמר התפילה מזמור "לדוד ה' אורי וישעי", בוקר וערב, ואומרים אחריו קדיש, ואנו נוהגים לאומרו עד שמיני עצרת ועד בכלל.

ומדבריו שכתב שאומרים אותו בוקר וערב, יוצא שאומרים אותו פעמיים ביום, וזמן אמירתו אחר תפילת שחרית, ומה שכתב גם

קולם, וויכוחים רמים נשמעו בבית המדרש וברחובות הסמוכים. קולות אלו הגיעו אף לאוזניהם של החיילים שהגיעו לאבטח את העצרת, ובלבים חשבו כי הנה הגיעה השעה לתפוס את היהודים על חם, עוסקים בתורתם ומפירים את הצו הקומוניסטי.

החיילים עלו, כשנשקם שלוף, לעבר בית המדרש, מתכוננים לעשות שפטים בבני הישיבה השקדנים. שני בחורים שהבחינו בחיילים העולים לכיוון בית המדרש, ברחו מבית המדרש לחדריהם, והתחבאו בתוך ארון הבגדים.

בינתיים נכנסו החיילים לבית המדרש, ולתדהמתם ראו בחורים צועקים אחד על השני, כשהם מנופפים בידיהם בתנועות ידיים משונות. החיילים לא הבינו מה מעשיהם של הבחורים, ומיד הסיקו שכנראה לא מדובר כאן ביהודים שלומדים תורה, אלא ב'בית משוגעים', וכיון שהחוק החמיר מאוד בפגיעה בחסרי ישע, עזבו החיילים את קומת בית המדרש.

בדרכם החוצה נתקלו החיילים בבניין הפנימיה, ואחד מהם הציע לערוך בו חיפוש, אולי שם נמצא אנשים נורמליים שמפירים את החוק. בדיוק ברגעים אלו יצאו הבחורים ממקום מסתורם. החיילים פגשו בהם, כיוונו אליהם את נשקם והרגו אותם, הי"ד.

"מסיפור זה" - היה אומר רבי דוד - "למדים אנו שמלימוד תורה, לעולם לא מפסידים, ואדרבה, הדבק בתורה לא רק שחיי מאושרים, אלא זוכה הוא אף לחיים בעצמם".

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש
כתבו ל- israel.layosh@gmail.com

"אלא" - המשיך הרב פלוצקי - "כיון שכשביקש ממנו לבוא לגור עמו, הציע לו מיד אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, ידע רבי יוסי שבמקום זה אין תורה, כי במקום של תורה, לא מדברים מיד על כסף וזהב, כי אם כסף וזהב עומדים בראש מעייניו, סימן הוא שאין זה מקום של תורה..."

"אם הייתם מבקשים ממני" - אמר להם הרב - "שאבוא לשמש אצלכם כרב כדי שאחזק אתכם בתורה וביראת שמים, היתה זו סיבה לבוא אליכם, אבל כיון שהצעתם לי בראש ובראשונה כסף, כנראה שאין מקומכם מקום תורה..."

ראש ישיבת פוניבז', הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, סיפר על תקופת השלטון הקומוניסטי. לימוד התורה היה אסור שם מכל וכל, מי שנתפס ב'עוון' זה אחת דתו להמית. פעם אחת ארגנה המפלגה הקומוניסטית עצרת גדולה ברחובה של עיר, מיקומה של העצרת נקבעה לרחוב שמול ישיבת נובהרדוק.

היו מהנהלת הישיבה ששקלו לסגור את הישיבה ליום העצרת, כדי שדבר קיומה של הישיבה לא יתגלה לשלטון, ולא יאונה כל רע לבני הישיבה.

אבל הסבא מנובהרדוק לא הסכים לרעיון זה, אלא הודיע שכל סדרי הישיבה יימשכו כרגיל, ולא זו בלבד, אלא שבגלל הסכנה המרחפת יגבירו בני הישיבה את לימודם ביתר שאת וביתר עוז, כי הרי התורה מגא ומצלא.

בחורי הישיבה עשו כדבר רבם, למדו במרץ רב, וכדרכם הרימו את

נרגשת על אמונה ובטחון בהקב"ה. דיבר ודיבר, לא היה לי כח ושוב נמנמתי נים ולא נים והוא בדיבורו. הצלחתי להיאבק עם עצמי ולא לישון שינה של ממש רק להתנמנם. כאשר יצא האיש את הדלת התעוררתי שוב, סביר להניח כי הוא קיבל ברכה מהחפץ חיים, לא שמעתי, נשארתי שוכב ער על מיטתי והחפץ חיים ליד השולחן, ואז שמעתי קול צלול כיצד החפץ חיים, זכותו תגן עלינו, מדבר לעצמו. כריתי אוזן לשמוע מה הוא אומר, כביכול לעצמו, לאחר יציאתו של אותו אדם הוא אמר באידיש: "היה כדאי להסחב ולהיטלטל מראדין לויילנא, היה כדאי, הכל היה כדאי בשביל לחזק יהודי אחד באמונה ובטחון!!"

אתם מבינים!!! לפני כן הוא דיבר לפני אלפי נשים!! והיה כדאי בשביל מה?! לחזק יהודי אחד באמונה ובטחון, הכל היה כדאי!!!

ונשאו את החפץ חיים על כסא לאכסניה, סגרו את הדלתות כדי שאף אחד לא יכנס ויוכל לנוח, ואני הקטן הייתי עמו בחדר ממש, כך תבין כי גם בחור צעיר כמוני כבר היה עייף. חשתי עייפות בכל עצמותי בעקבות כל היום שעבר עלינו. שכבתי במיטה והבטתי עליו, והוא, החפץ חיים, התיישב ליד השולחן והחל ללמוד. השתדלתי לא להירדם, כי היה מוטל עלי לשמשו ולדאוג למנוחתו, הרי לכך הכניסוני איתו. אנשים לא נכנסו. כמובן שכבתי והסתכלתי עליו, אלא שלא החזקתי מעמד ונמנמתי או אפילו נרדמתי.

פתאום, אינני יודע מה היה... התעוררתי כאשר הדלת נפתחה והכניסו מישהו, כנראה משהו דחוף ביותר, ולכן העסקנים נתנו לו להכנס. התעוררתי, ואכן אדם נכנס ובקש ברכה באיזה ענין, החפץ חיים תפס את ידו, ובמקום לתת לו ברכה החל לשוחח עמו בלבביות

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

יותר מראש הממשלה, הלוא הוא ה'חזון איש' [להבדיל אלף אלפי הבדלות...]. מני אז שינתה את סדר בקשותיה ותפילותיה בהדלקת הנרות, והחלה לבקש ולהתחנן שיהיו בניה מוצלחים וטובים כאותו אדם נעלה מבני ברק הנקרא 'חזון איש'!
 היא אכן זכתה שלא רק שיהיו בניה ונכדיה דבוקים בתורת ישראל ובדת ישראל קודש, אלא גם גדלו והצלחו ונעשו גדולים בתורה, גאונים ותלמידי חכמים, לתפארת בית ישראל!
 ללמדך טיב כוח התפילה התמימה - אף כי לא ידעה בין ימינה לשמאלה ולא הכירה ההבדל מה בין ב"ג להבדיל ל'חזון איש'. אבל בהיות תפילתה בוקעת מעומקא דליבא, בעת הרצון הנעלה של הדלקת הנרות, היא בקעה כל הרקיעים והגיעה עד כסא הכבוד ונתקבלה ברחמים וברצון לפני מלך שומע תפילת כל פה.
 (מתוך הספר 'טיב המעשיות' בשינוי עריכה)

הוא מרן רבנו ה'חזון איש' זצוק"ל, שהצליח ברוב פקחותו לשכנע את ראש הממשלה לבטל מזימתו ותכניותיו [בפגישתם הגורלית הידועה והמפורסמת]. כששמעה הסבתא היקרה את הידיעה הזו עשתה חשבון פשוט: מדוע זה לא בא הרב מבני ברק אל ראש הממשלה לבקרו בלשכתו המפוארת? הרי ראש הממשלה הוא האדם הנכבד ביותר... ואם הרב מצדו לא חפץ לבוא אליו, מדוע זה מטריח את עצמו ראש הממשלה לעיר קטנה ומוזנחת כבני ברק ללכת לבקר את הרב בביתו? אין זאת - סיכמה האשה לעצמה - אלא משום שאותו רב גדול הוא חשוב ונעלה יותר מראש הממשלה בעצמו, ולכן מתאים הדבר שיבוא ראש הממשלה לבקרו בביתו... ולכן גם הצליח הרב הגדול לשכנעו ולבטל את דעתו עליאף היותו אדם חזק מאד ונוקשה בדעותיו, כידוע.
 ומכיון שכך, הסיקה האשה, הרי נמצא שיש בעולם אדם טוב ומוצלח

המשך מעמוד 3 | מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

בטרם האסיפה. רק שהסתיים הדיון, בשעות יום שישי המאוחרות, הוא קיבל את המסמך לידיו ותיכף הודיע לי שאבוא לקחתו.
 "כשהפרוטוקול בידי שבת לבני ברק. השעה היתה כבר שעת אחר הצהרים מאוחרת, ומכיוון שכך החלטתי שתיכף במוצאי שבת אפנה למעונו של אותו גדול בתורה ואשאל האם הוא מעוניין עדיין לעיין במסמך.
 "מאחר שלא התפללתי תפילת מנחה בצהרי היום יצאתי לבית הכנסת בשעה מוקדמת בטרם כניסת שבת ושבת לביתי לאחר ערבית של ליל שבת. עם בואי הודיעו לי בני הבית כי סמוך לכניסת השבת התקבל טלפון מאת סבי, שביקש לדבר עמי בדחיפות.
 "עיניי חשכו לשמע הדברים, שהרי אם סבי הטריח עצמו להתקשר אלי בערב שבת, משמע שהדבר אינו סובל דחייה! חששתי מאוד מפני העניין הבהול, ובמשך כל אותה שבת כמעט ולא הצלחתי לאכול וליישון מרוב מתח ודאגה.
 "עם צאת השבת יצאתי להתפלל תפילת ערבית, כדי שאוכל ליצור קשר עם סבי בהקדם האפשרי. אולם בעודי יורד במדרגות שלפני ביתי השיג אותי צלצול הטלפון. מיהרתי לחזור הביתה, ומעבר לקו הטלפון המתין סבי ושאלתו בפיו: 'האם לקחת מהרב אפרתי את פרוטוקול בית דין?!'.
 "כן, השבתי, 'רציתי לשאול את אותו גדול תורה האם הוא עדיין מעוניין לעיין בדברים'.
 "הופתעתי לשמע תגובתו של מרן, שהחל לגעור בי בחומרה: 'וכי אינך יודע שלעיין כעת במסמך, לאחר שהתקבלה ההחלטה, זהו איסור דאורייתא של לשון הרע? איך עושים דבר כזה?! לפני הדיון, כשהייתה בכך תועלת, היתה זו מצווה, אך כעת מדובר באיסור מדאורייתא'.
 "מרן סיים את דבריו, כשהוא מורה לי נחרצות לפנות על אתר אל רבי יוסף אפרתי ולהשיב את המסמך לידיו".
 (מתוך 'עמודו של עולם')

בעניין נקיות דיבורו של מרן סיפר עוד חתנו, רבי יצחק זילברשטיין, שהעיד כי חמיו לא היה מסוגל להוציא מפיו את המילה 'שקרן'.
 באחת הפעמים, כאשר רבי יצחק שוחח עמו בנוגע לאדם מסוים, התבטא מרן ואמר: "הוא בעל דמיון".
 "בתחילה לא הבנתי מהי משמעות של הביטוי 'בעל דמיון'", סיפר רבי יצחק. "מורי חמי ניסה להסביר לי שוב ושוב כי האיש 'מדמה', עד שלבסוף, כאשר חמותי הרבנית ע"ה נוכחה לראות כי אינני מבין את פשר הדברים, היא לחשה באוזניי ואמרה: 'מה אתה לא מבין? הוא שקרן'".

עבר זמנו

על יראתו וזהירותו העצומה של רבינו מחטא לשון הרע מספר נכדו, הרב ליפא ישראלזון: "המעשה אירע לפני למעלה מעשור שנים, באותם ימים התעורר ספק בין כל גדולי ישראל אודות רב פלוני שיציע את מועמדותו לרבנות בעיר מסוימת. לצורך בירור העניין הוזמנו הנוגעים בדבר לאסיפה, שהתקיימה ביום שישי בבוקר בביתו של מרן, שבמהלכה התעתדו הבאים להחליט על הצעדים שיש לנקוט בעניין.
 "בין כך ובין כך נודע כי אותו רב, מושא הדיון, אמור להתדיין בפני בית הדין בירושלים לגבי עניין כלשהו. עקב כך הציע אחד מגדולי הדור שאנסה להשיג את פרוטוקול הדיון בטרם האסיפה, כדי שיוכל להיעזר בדברים לצורך קבלת ההחלטה.
 "סיפרתי על כך לסבי ושאלתיו כיצד לפעול בנושא, שהרי הוצאת פרוטוקול מבית הדין תוך-כדי דיון בעניין מסוים הינה משימה קשה ביותר. מרן הרהר בדבר ואמר, שמכיוון שיש תועלת בדבר יכול אני לבקש מרבי יוסף אפרתי שיפנה לבית הדין בשמו ויבקש למסור את הפרוטוקול לידיו.
 "בסופו של דבר לא עלה בידי הרב אפרתי להשיג את הפרוטוקול

של הרבי ואמר לו, שאם הוא מסדר שהרבי יופיע בהדרתו בזמן הנקוב של החופה, הרי הוא נותן לו מאה דולר, והלה הסכים. והנה ביום החתונה אמר הגבאי לרבי שאולי מזדרזים היום להגיע לחופה בזמן - שכן בימים ההם היה מאה דולר סכום יפה... אמר לו הרבי "בעז"ה אעשה כל אשר בידי להופיע בזמן, אמנם החופה תתקיים בין כך רק בשעה שנקבע לכך בשמים..."

למעשה, הופיע הרבי בהדרתו בזמן הנקוב לעריכת החתונה, אמנם ממש קודם החופה הבחינו שיש טעות בתוך הכתובה וצריכים לכתוב כתובה אחרת, והיות שהחופה התקיימה במקום שהיה רחוק מיישוב יהודי, לכן לא היתה ברירה אחרת, מלבד שאחד יסע לווייליאמסבורג ולהביא כתובה אחרת, ובינתיים התעכבו זמן רב, ורק כשחזר השליח ערכו את החופה! נמצא שהלה קיבל את המאה דולר שהובטח לו לפי שהרבי כן הגיע בזמן; ברם, החופה התקיימה בדיוק בשעה שנקבע מן השמים, וכמו שאמר הרבי...

בספר 'חינוך ישראל' (פתיחה) כתב, שפעם ביקש אחד מאת הגה"ק מסאטמאר ז"ע שיברך אותו שהוא יצליח עם חינוך בניו. אמר לו הרבי "להצליח בחינוך צריכים לקום באשמורת הבוקר ולהזיל דמעות על ספר תהילים בתפילה לקדוש-ברוך-הוא על כך".

בהזדמנות אחרת אמר הגה"ק מסאטמאר ז"ע: "שגור בפי העולם כי בנים אין יכולים לבחור, רק את מה שהקדוש ברוך הוא הזמין לו; לעומת זאת, חתנים טובים יכול כל אחד לבחור לעצמו... אך אני אומר להיפך - חתנים אי אפשר לבחור, שכן בהכרח ייטול מה שהוכרז מ' יום לפני יצירת הוולד בת פלוני לפלוני, אבל בנים טובים יכולים לבחור על-ידי שיוויד דמעות לבקש מהקדוש-ברוך-הוא בנים טובים.

פעם אמר הגה"ק מסאטמאר ז"ע: אם יהודי אינו מאמין שפרנסה הוא מן השמים הוא אפיקורס אך אם הוא אינו מאמין ששידוכים הם מן השמים הרי הוא שוטה...

(מתוך נועם שיח - מכון אפריון לשלמה)

ז"ל, וזה חיוב אמיתי, והוא קודם לחיוב שלך שזה רק על חמייך, ועל כן אני רוצה להתפלל". אך הראשון טען: "אני הייתי לפניך - לך אתה וחפש מנין אחר", והשני טען בתוקף שהוא רוצה להתפלל עם המניין של הרבי, וכך החלו השניים להתווכח אחד עם השני עד שהגיעו לידי ריב ומצה כפשוטו.

בתוך כך שהם מתווכחים אחד עם השני, נכנס הרבי זי"ע לביהמ"ד וראה מה שראה... ניגש אפוא הרבי לשני הנצים ושאל אותם על מה הם רבים אחד עם השני, ואז שטחו השניים לפניו - כל אחד את טענותיו - למה הוא צריך להתפלל לפני התיבה. אמר להם הרבי: "הן אביך והן חמייך שניהם כבר נפטרו מן העולם ולהם אין עצה - כבר אין יכולים לעשות עמהם כלום! - אבל לשמור את ה'שלוש בית' בביתכם על זה יש עצה - ואם הראשון יבוא התיבה, אז תיכף תשאל אותו אשתו "האם התפללת היום לפני התיבה לע"נ אבי? - במנין של הרבי?"... - ובכן יתפלל נא הראשון לעילוי נשמת חמיו, והכל על מקומו יבוא בשלום..."

כשהחלו לארגן את האוטובוסים במנהטן שאלו את מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע אם להתפלל תפילת שחרית עם הנץ החמה כ'ותיקין' בטרם שנוסעים עם האוטובוסים למחוז חפצם, או שמא יותר טוב שיתפללו על האוטובוס באמצע הדרך. השואלים היו בטוחים שהגה"ק מסאטמאר יורה להם שלא לישון כל כך הרבה אלא ישכימו קום ויתפללו ורק אחר-כך יצאו לדרכם, אך לפליאתם הורה להם הרבי שייצאו לדרכם ואז יתפללו על האוטובוס. וכשראה אותות תימה ופליאה על פניהם, אמר להם "מוטב שבעת הנסיעה תחשבו מהתפילה מאשר שבאמצע התפילה תחשבו מהנסיעה..."

סיפר לי ידיד אחד, שלפני שנים ערך אחד מקרוביו שמחת חתונה לאחד מבניו וכיבד את הגה"ק מסאטמאר זי"ע בסידור קידושין. אמנם לבעבור שהרבי היה בבחינה של 'למעלה מן הזמן', והלה רצה לערוך את החופה בזמן ולא לעכב את המוזמנים, לכן ניגש למשב"ק

המשך מעמוד 25 | עשרות אלפי חוברות 'גישמאק בלימוד'

הוריהם מוזמנים לעיין בחוברות, ולקחת מהן צידה לדרך, כדי שמכאן ולהבא ידעו לסגל לעצמם צורת לימוד שתסב להם הנאה גדולה, ותאפשר להם לצלול בים התלמוד ולדלות ממנו פנינים יקרות בקצב הולך וגובר בסייעתא דשמיא.

לתועלת הציבור, להלן מספרי מוקדי 'אחינו' מוקד הישיבה: 1-800-20-1818 (השיחה חינם) מוקד הגישמאק: 1-800-20-1817 (השיחה חינם)

יהודה, והוא לא יכול להפסיק את הלימוד לפני שהוא קיבל מענה לשאלה הזאת, כי היא באמת באמת מציקה לו. היא מטרידה אותו. שלווה הנפש שלו נעלמת לה כשהוא לא יודע אם המשנה היא כרבי יהודה או כרבי מאיר... וכשהגמרא מובילה אותו למסקנה שהמשנה היא כרבי מאיר, הוא מתמלא שמחה של התרת הספקות, הוא מרגיש טעם והנאה בלימוד".

החוברות יחולקו בעז"ה בהיכלי התורה, ובחורי החמד יחד עם

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ לאיזו מטרה מותר לעשות 'עירוב תחומין'?
- ◆ האם צריך להחליט על תחולת 'עירוב התחומין' לפני כניסת השבת?
- ◆ אילו ילדים נכללים מאליהם ב'עירוב התחומין' של אדם?

עשיית 'עירוב תחומין' - צורתה ומטרתה

• בעת הנחת המזון של 'עירוב תחומין' במקומו, יש לברך: "ברוך... אשר קידשנו במצוותיו וציונו על מצות עירוב". וחובה לומר בשעת הנחת המזון, או לאחר מכן: "בזה העירוב יהא מותר לי לילך (למחר) ממקום זה אלפיים אמה לכל רוח". והמערב עבור מספר שבתות, יפרט את השבתות שעבורן הוא מערב, וכגון: "לכל שבתות השנה".

• אין מערבים עירוב תחומין באמצעות הנחת מזון שתי סעודות במקום העירוב, כי אם לצורך מצוה; ובשעת הצורך, ניתן להקל.

• דוגמאות לצורך מצוה, שמותר לעשות עירוב תחומין עבורו: א. השתתפות בברית מילה, או בסעודת מצוה, כגון, סעודת שבע ברכות. ב. שמיעת שיעור תורה, או תפילה במנין.

זמן עשיית 'עירוב תחומין'

• חכמינו ז"ל אסרו לעשות 'עירוב תחומין' בזמן 'בין השמשות'. ובדיעבד, אם עירב בזמן בין השמשות - לדעת השולחן ערוך, העירוב חל; ולדעת רוב הפוסקים, העירוב אינו חל.

• אם המזון של עירוב תחומין הונח במקומו ביום, אך נאכל בזמן בין השמשות - לדעת השולחן ערוך העירוב חל; ויש מהראשונים שסוברים שאינו חל.

• מי שטרם החליט אם הוא חפץ בעירוב תחומין, רשאי לעשות את העירוב, ולהחליט בשבת עצמה אם הוא חפץ בו; ובשעה שהחליט כי הוא חפץ בו, והעירוב חל למפרע מכניסת השבת. אך במקרה כזה, אינו רשאי לברך על עשיית העירוב.

• שני ימים טובים של גלויות, או שבת ויום טוב רצופים - יש לעשות עירוב תחומין בנפרד עבור כל אחד מהם. ולפיכך, אם מערב באמצעות שהייה במקום העירוב בזמן 'בין השמשות', צריך שישהה שם בין בכניסת היום הראשון, ובין בכניסת היום השני. ואם מערב באמצעות הנחת מזון שתי סעודות במקום העירוב - יכול להניח בערב היום הראשון את אותו המזון עבור שני הימים. וכשלא עשה עירוב תחומין בערב היום הראשון עבור היום השני - יכול לערב עבור היום השני באותה צורה שבה עירב עבור היום הראשון.

'עירוב תחומין' עבור אחרים

• יכול אדם לעשות 'עירוב תחומין' עבור אחרים, בתנאים הבאים: א. שכמות המזון תכיל מזון שתי סעודות עבור כל אחד מאלו שעבורם עושה את העירוב. ב. שיזכה להם את המזון על ידי אדם אחר. ג. שיפרט לאחר הנחת העירוב עבור מי מניחו. ד. שיודיע להם לפני כניסת השבת.

• העושה עירוב תחומין עבור אשתו וילדיו, אינו צריך להודיעם על כך לפני כניסת השבת, כי מסתבר שיסכימו למעשי הבעל והאב, כך שבכניסת השבת כבר ידוע לנו כמעט בוודאות כי הם מסכימים לעירוב.

• אשה שעירבה עירוב תחומין, או שעירבו עברה - כל ילדיה שמתחת לגיל שש, נכללים מאליהם בעירוב זה, כיון שהם נטפלים לאמם ונחשבים כביכול כחלק מגופה לענין זה.

• ילד מעל לגיל שש, דהיינו מתחילת השנה השביעית לחייו - אינו נכלל בעירוב תחומין שמערכת אמו לעצמה, אלא יש צורך לערב עבורו בנפרד. ואביו יכול לערב עבורו אף עבורו בעל כרחו.